

ДО 30-Ї РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ ПРАВОВОГО ВІДДІЛЕННЯ

СУМСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ЗАГРОЗ

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
28-30 травня 2020 року**

Суми 2020

Присвячено 30-й річниці заснування правового відділення

Сумського фахового коледжу

Сумського національного аграрного університету

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції **«ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ЗАГРОЗ»**

м. Суми, Сумський фаховий коледж СНАУ

28-30 травня 2020 року

Суми 2020

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Трансформація сучасної освіти в умовах пандемічних загроз» / укл. О. А. Єфременко.– Суми: Сумський фаховий коледж СНАУ, 2020.

Укладачі:

Єфременко Оксана Анатоліївна, викладач Сумського фахового коледжу СНАУ

Організаційний комітет

Чортенко Андрій Миколайович, директор Сумського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету

Перхун Лариса Петрівна, завідувач сектору дистанційного навчання Національної академії статистики, обліку та аудиту, м. Київ

Роговенко Ольга Василівна, завідувача правового відділення Сумського фахового Сумського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету

Єфременко Оксана Анатоліївна, викладач Сумського фахового коледжу СНАУ

Текст доповідей розміщено на веб-сайті Сумського фахового коледжу СНАУ за адресою:

<http://collegesnau.com/index.php/naukovo-metodychna-dijalnist/konferenciji>

1. Матеріали подані в оригіналі.
2. Відповідальність за зміст матеріалів несе автор.
3. Авторські права на всі матеріали належать їх авторам.

Рекомендовано до друку методичною радою Сумського фахового коледжу СНАУ

(протокол №10 від 11.06.2020 року)

ЗМІСТ

<i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	
Роговенко О.В. ЩОДО ОКРЕМИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	
Бісік С.В. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ З ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН	
Бісік С.Г., Бізюк А.О. ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТРУДОВЕ ПРАВО»	
Майорова І.В. ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Левченко В.В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	
Роговенко О.В., Негрєєв О.П. ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
<i>ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ</i>	
Чортенко А.М. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ОСНОВІ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КАРАНТИНУ (З ДОСВІДУ СУМСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ СНАУ)	
Перхун Л.П., Товмаченко Н.М. РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	
Бутенко Л.Г., Марченко А.А. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ НА КАРАНТИНІ: ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМФОРТНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЗНАНЬ	
Неженець О.П. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
Носаль О.М. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ КАРАНТИННОГО НАВЧАННЯ	
Костян С.В. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	
Скопова О.С. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФІНАНСІВ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ	
Спіцина Г.Т. ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	
Трипольська Я.О. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	

Шумкова В.І. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	
Чирва Н.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИКИ	
<i>СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ</i>	
Канівець А.Є. СИНЕРГЕТИКА В ОСВІТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВНИКА	
Рубан О.В., Підлісний І.С. TIME OF THE “NEW STORY” IN EDUCATION	
<i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ</i>	
Єфременко О.А. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА - МОЖЛИВІСТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ	
Рубан О.В., Нємцева О.С. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Рубан О.В., Березовська В. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА – НОВІ ВИКЛИКИ У ЗВ’ЯЗКУ З ПАНДЕМІЄЮ COVID-19: УКРАЇНА – ПОЛЬЩА, ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	
<i>ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ</i>	
Шестерніна Н.П., Шестернін А. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
<i>НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ</i>	
Бутенко Л.Г. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	
Поддубна П.С. THE ROLE OF CRITICAL THINKING IN ENGLISH CLASSES	
Юрченко Я.О. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	

СЕКЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Роговенко Ольга Василівна

*завідувача правовим відділенням, викладач вищої категорії, викладач
правових дисциплін, Сумський фаховий коледж Сумського національного
аграрного університету, olgarogovenko1@gmail.com*

ЩОДО ОКРЕМИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Термін «дистанційна освіта» означає форму навчання, яка здійснюється через Інтернет (або інші форми цифрових технологій, які можуть використовуватися за допомогою Інтернету, що існують сьогодні) без взаємодії особи та викладача. Термін «традиційна освіта» означає надання освітніх послуг засобами, які передбачають взаємодію особисто студента та викладача [1]. Зі збільшенням можливостей Інтернету та інших цифрових технологій зв'язку потенціал використання дистанційного навчання швидко зростає і має тенденцію різко розширитися в наступні роки.

При правильному використанні дистанційна освіта може збагатити та покращити освіту, але дистанційна освіта не є альтернативою традиційній освіті. Окрім викладання навчальних предметів, традиційна освіта призначена для підготовки студентів до громадянства шляхом прищеплення певних фундаментальних демократичних цінностей; формувати у студентів широкі політичні, релігійні та культурні погляди; вчити їх толерантності та поваги до тих, хто відрізняється від них самих; допомагати студентам розвинути почуття єдності тощо. Ці цілі можуть бути виконані лише за умови, коли студенти регулярно взаємодіють особисто з однолітками, викладачами та іншими працівниками освіти.

Досліджуючи думки міжнародного співтовариства щодо дистанційної освіти, дійшли висновку, що більшість міжурядових освітніх організацій виступають проти того, що студенти отримують всю або більшу частину своєї освіти вдома за допомогою дистанційного навчання. Також варто зазначити, що зважаючи на мету освітньої програми компоненти традиційної освіти «вічна-віч» є корисним фактором на рівні післядипломної освіти або професійного розвитку для працівників освіти. У цих контекстах дистанційна освіта в деяких умовах може бути кращим і, справді, єдиним життєздатним способом надання освітніх послуг.

Переконані, що дистанційну освіту слід використовувати лише для того типу навчання, який підходить для викладання в Інтернеті. У зв'язку з цим слід враховувати кілька факторів: предмет курсу і рівень розвитку студентів, оскільки деякі з них можуть не мати достатнього рівня зрілості, необхідного для участі в онлайн-освіті, а взаємодія особисто з викладачами та однолітками може бути важливою для ефективного навчання.

Хоча дистанційна освіта може подолати фізичні та географічні бар'єри, її залежність від інформаційних технологій високого рівня може створити нові перешкоди, засновані на економічному та соціальному статусі. Усі студенти,

які навчаються, повинні мати можливість брати участь у дистанційній освіті на справедливій основі, не зважаючи на економічний чи соціальний статус їх сім'ї.

Дистанційне навчання в Європейському Союзі в обов'язковому порядку має підпорядковуватися тим самим критеріям, що і традиційна освіта. Оскільки дистанційна освіта викликає особливі проблеми, для оцінки її якості слід використовувати певні додаткові критерії. Наприклад, це ліцензія на навчання викладача, яка визнана основною вимогою для працевлаштування, а вчителі, які забезпечують дистанційну освіту, повинні мати ліцензію на предмет, що викладається. Хоча ліцензування предмета, який викладається, є необхідною умовою для будь-якого викладача, це не є достатньою умовою для педагога, який займається дистанційною освітою. Викладачі, які надають дистанційну освіту, повинні бути додатково кваліфікованими у вивченні теорій, технологій та педагогічної практики, відповідних для онлайн-середовища. Більше того, через швидко мінливі технології, ці навички повинні постійно оновлюватися шляхом професійного розвитку [3].

Студенти, які проходять курси дистанційної освіти, повинні отримати підготовку та підтримку, необхідну для того, щоб вони могли ефективно функціонувати в онлайн-середовищі. Така підготовка та підтримка повинна включати щонайменше наступне: відповідне обладнання, технічну підтримку, доступ до бібліотек та лабораторій; точні описи курсу та чіткі очікування перед зарахуванням на дистанційну освіту; індивідуалізована взаємодія зі своїм інструктором (викладачем); можливості відповідної взаємодії «студент-студент» [4].

Курси дистанційної освіти повинні керуватися для забезпечення ефективної участі студентів та закладів освіти, забезпечувати регулярну взаємодію між студентами та викладачами в Інтернеті, пропонувати можливості для відповідних занять у режимі офлайн. Системи підтримки повинні забезпечити ресурси для викладачів, студентів та батьків, порівнянні з тими, які супроводжуватимуть курси віч-на-віч, а також будь-яку додаткову підтримку, необхідну в особливих обставинах онлайн-середовища.

Через відсутність взаємодії віч-на-віч між студентом та викладачем, перевірка справжності студентської роботи може бути особливо складною для дистанційного навчання. Така перевірка може бути здійснена шляхом використання декількох механізмів оцінювання на постійній основі протягом усього курсу, включаючи відповідні технологічні гарантії.

Технологічна інфраструктура, яка підтримує дистанційну освіту, повинна забезпечувати необхідні інструменти для навчання та взаємодії. Технологія повинна працювати надійно, просто та економно. Технічна допомога повинна бути доступною, коли студентам чи викладачам це потрібно.

Дистанційну освіту слід використовувати лише для покращення можливостей навчання студентів, підвищення якості навчання та/або підвищення ефективності працівників освіти. Хоча дистанційна освіта може неминуче впливати на місце та характер зайнятості в галузі освіти, вона не повинна використовуватися повністю або частково, прямо чи опосередковано

з метою усунення традиційних посад працівників освіти, скорочення годин або компенсацій таких працівників. Дистанційну освіту також не слід використовувати виключно для зменшення витрат, якщо таке використання негативно впливає на економічну безпеку працівників освіти [3].

Варто також звернути увагу на питання, пов'язані з авторським правом на матеріали, створені працівниками освіти для надання освітніх послуг своїм студентам, які виникають частіше і є складнішими в дистанційній освіті, ніж у традиційній освіті. Наголошуємо, що працівники освіти повинні володіти авторськими правами на матеріали, які вони створюють під час роботи [2].

Отже, вищезазначені окремі аспекти впровадження дистанційної освіти викладені узагальнено і не стосуються багатьох допоміжних моментів, які були б актуальними при їх застосуванні. Це також не єдині аспекти, які необхідно враховувати, щоб визначити, чи відповідає дистанційна освіта прийнятним стандартам якості освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education-2017) [Текст] : матеріали ХІІ Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 9-10 лют. 2017 р.) / ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). - Полтава : ПУЕТ, 2017. – 364 с.
2. Збірник законодавчих актів з організації дистанційного навчання при використанні дистанційної форми навчання або її технології в освітньому процесі [Текст] / [розроб.: Рижов О. А., Іванькова Н. А., Райкова Т. С.] ; Запоріж. держ. мед. ун-т. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 124 с.
3. Козлакова Г.О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід [Текст] / Г. О. Козлакова ; АПН України, Ін-т вищ. освіти. - К. : ВЦ "Просвіта", 2002. - 233 с. - Бібліогр.: с. 214-219.
4. Рязанцева О. В. Формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти [Текст] : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Рязанцева Олександра Віталіївна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків, 2019. - 20 с.

Бісік Світлана Гаврилівна

*викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету, bisiksveta@gmail.com*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ З ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

Для того щоб країна розвивалася в соціальному, економічному й духовному планах, необхідні грамотні, мобільні й кваліфіковані люди.

Час вимагає підвищення якості вищої освіти масового характеру, підсилення її гнучкості, ефективності, орієнтованості на особистість

студентів, розвитку їхньої активності й творчості.

Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу.

Традиційні методи навчання не можуть повною мірою задовольнити вимоги, які висуваються до процесу підготовки випускника. Тому важливо зорієнтувати нові педагогічні технології на досягнення головної мети – підготовку висококваліфікованого спеціаліста, застосовуючи вдосконалені традиційні методи навчання та інноваційні освітні технології, комп'ютерні технології.

У наш час відбувається видозміна основних форм навчання. Для нетрадиційних технологій характерним є інтенсивна подача матеріалу, активна позиція і високий рівень самостійності студентів, постійний внутрішній і зовнішній зворотній зв'язок,

В Сумському фаховому коледжі СНАУ широко використовується при вивченні правових дисциплін лекції-презентації, лекції, що передбачають зворотній зв'язок, і практичні заняття на основі мультимедійних комплексів.

Використання інформаційних технологій при проведенні аудиторних занять дозволяє зробити їх динамічнішими, цікавішими і такими, що запам'ятовуються.

Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки студентів, на лекціях, на семінарських, практичних та лабораторних заняттях.

Останнім часом викладачі прагнуть візуалізувати навчальний процес. Так, при викладанні дисциплін «Трудове право», «Організація роботи з кадрами», «Організація юридичної служби», «Фінансове право» користуються наступними програмними продуктами: електронні навчальні курси з правових дисциплін, візуальний супровід лекційних занять виконаний в форматі PowerPoint, підсумковий контроль знань студентів проводиться з використанням програми Moodle.

Електронні навчальні курси з правових дисциплін розміщені на навчальному порталі Сумського фахового коледжу СНАУ, мають уніфіковану структуру та відповідають певним критеріям, що дозволяють забезпечити їх якість.

Використання студентом навчальних курсів в системі Moodle і проходження ними тестових завдань самоконтролю дозволяють повністю підготуватися для проходження підсумкового контролю в кінці семестру.

Система Moodle дозволяє провести налаштування журналу оцінок за категоріями, у які виносяться питання з окремої тематики або дисципліни, що були вже вивчені. Таким чином, викладач має змогу провести поглиблений аналіз результатів вхідного контролю і чітко визначити прогалини у засвоєнні попередньо вивченого матеріалу. Приклади інноваційних інтерактивних технологій, форм, методів та завдань до використання на заняттях з правових дисциплін коледжу:

1. Технологія «Мікрофон». Всі студенти обговорюють виступи один одного, висловлюючи власне враження, роблять порівняльний аналіз. А розвиток стратегій «мені подобається», «я так думаю», «я заперечую» дозволяє розвивати у студентів вміння аргументувати та відстоювати власну думку.
2. Технологія «Диктофон». У час розвитку цифрових технологій, коли у кожного студента є мобільний телефон або смартфон можливо записувати обговорення студентами виступів інших студентів і порівнювати через певний проміжок часу їх зростання в оцінюванні минулих виступів, в спілкуванні, творче та професійне зростання.
3. «Займи позицію». Декілька варіантів відповіді: вибрати і аргументувати.
4. «Зміни позицію». Студент змінює позицію, яку займає викладач, дає свою відповідь з аргументуванням обраного варіанту.
5. Метод проектів. Саме метод проектів є одним із найголовніших компонентів педагогічної системи розвитку творчих здібностей студентів у процесі викладання правових дисциплін в коледжі. Технологія проектів на сьогодні це одна з найбільш розповсюджених видів дослідницької роботи студентів.

В рамках дисципліни «Організація юридичної служби» студентами було розроблено проекти «Юрист консультує» щодо консультативної діяльності юрисконсульта з правових питань на віртуально створених підприємствах.

При проведенні практичних занять з дисципліни «Фінансове право» було застосовано використання міні-проектів із наступних тем: «Бюджетна система і бюджетний процес» та «Податкова система та податковий процес».

6. Під час навчальної практики зі спеціальності студентам надається можливість оволодіння практичними навичками.

Так, студенти у рамках навчальної практики відвідують державні установи та заклади, активно взаємодіють із професіоналами у правовій сфері. Зокрема, студенти провели практичні заняття у Сумському обласному центрі зайнятості, Сумському центрі надання адміністративних послуг, Сумській міській раді, Ковпаківському районному суді м. Суми, Північно-Східному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції (м. Суми), Сумському апеляційному суді.

За результатами екскурсій правники виконують завдання у робочому зошиті з практики, вирішують практичні ситуації в Moodle, а потім презентують роботу на захисті практики.

Навчальна практика, організована належним чином, дозволяє виявити талановитих студентів, здатних до наукової та правової роботи.

Поєднання різних форм навчання з постійним контролем з боку викладача є потужним стимулом для вивчення і засвоєння студентами навчального матеріалу.

Нові форми навчання розвивають і нові відношення між викладачем і студентом, нові суб'єктні стосунки.

Від стосунків між викладачами і студентами, які формуються на заняттях, залежить реалізація конкретних навчальних цілей.

Інноваційні форми і методи роботи, інтерактивні технології навчання дають широку можливість для розвитку творчих здібностей студентів,

сприяють формуванню креативності майбутніх фахівців права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гущин О. В. Особливості засобів дистанційного навчання в ДДМА // Сучасна освіта та інтеграційні процеси: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної конференції, 22-23 листопада 2017 року, м. Краматорськ : ДДМА, 2017. – С. 56-58.
2. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.В.Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьева, Г.І.Матукова. - Кривий Ріг : КДПУ, 2010. - 270 с.
3. Освітні технології: Навч.-метод. посіб./ О.М.Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти.- К.: А.С.К., 2004.-225 с.
4. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с

Бісік Світлана Гаврилівна

*викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету, bisiksveta@gmail.com*

Бізюк Анастасія Олександрівна

*студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету,
anastasiabizuk@gmail.com*

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТРУДОВЕ ПРАВО»

На сучасному етапі розвитку трудових правовідносин в Україні вирішальне значення має саме забезпечення правомірності та законності у сфері трудових правовідносин. Випадки порушення вказаних принципів трапляються усе частіше, що доводить ще раз необхідність корегування системи даних правовідносин та проведення реформування.

Безперечно, в усі часи розвитку нашої держави були затребуваними кадри з більш високим рівнем професійних навичок та знань, але на даний момент така потреба стала ще більшою, оскільки вирішальну роль відіграє і науково-технічний прогрес. Це важливо усвідомити та, окрім того, розвивати свою діяльність з постійним удосконаленням своєї особистості, що в кінцевому результаті забезпечить високий коефіцієнт розвитку у професійній кар'єрі.

Отже, досконале оволодіння інформацією про методи вивчення дисципліни «Трудове право» є запорукою успіху майбутнього фахівця у своїй сфері та висококваліфікованого професіонала, який знає, чого бажає досягти, ставить перед собою цілі та впевнено їх досягає.

1. Ділова гра як метод вивчення дисципліни «Трудове право»

У кожного студента є свої межі, які для нього є прийнятними. Хтось прагне розвитку, а хтось віддає перевагу обмежуватися тим, що вже дослідив. І надзвичайно важливим у такому випадку є вплив викладачів

та представлення їх в якості взірця.

Так, при вивченні дисципліни «Трудове право» студенти Сумського фахового коледжу СНАУ однозначно не зупиняються на досягнутому рівні. Чому? Все дуже просто. На заняттях використовуються новітні технології та креативний підхід до кожного, досить індивідуально.

Варто відзначити, що на заняттях з «Трудового права» досить часто застосовується цікавий підхід у вигляді ділової гри. У такому випадку кожен студент може уявити себе у якості роботодавця чи працівника. Є чудова можливість детально проаналізувати усі аспекти прав та обов'язків кожного учасника імовірних правовідносин. Краще засвоюється матеріал, якщо втілювати його у практичних навичках. Так, студенти мають змогу проаналізувати суть роботи з нормативно-правовими документами, правилами ведення діловодства, що у діяльності юриста є майже першочерговим.

Окрім того, дуже частим є імітування конкретної практичної ситуації з урахуванням поведінки особи у критичній ситуації, а також подальшим підбиттям підсумків з приводу того, які кроки були вірними, а що необхідно було б зробити по іншому.

Отже, метод ділової гри, що використовується при вивченні дисципліни відрізняється своєю ефективністю, оскільки вирізняється від інших своєю реалістичністю ситуацій та вирішуваних задач.

2. Використання навчальної платформи «Moodle» для вивчення дисципліни «Трудове право»

При висвітленні даного питання варто відзначити, що матеріально-технічна база Сумського фахового коледжу СНАУ є досить високо забезпечена. Навчальна платформа «Moodle» є тому яскравим прикладом. Це можна проілюструвати на прикладі того, що на кожне заняття студенти правового відділення коледжу виконують тести, відповідають на теоретичні питання, вирішують практичні ситуації.

Перевагою даної навчальної платформи є те, що підтримується безпосередній зв'язок із викладачем, який в свою чергу має можливість об'єктивно оцінити студента, а також прокоментувати виконане завдання з урахуванням стану його виконання, запропонувати деякі зміни чи доповнення.

Необхідно відзначити і те, що до кожної теми на курсі є певні розвиваючі кругозір матеріали. Це можуть бути доповнення у вигляді гіперпосилань на норми законодавства, пізнавальні статті з конкретної теми чи, наприклад, схеми, таблиці. Окрім усього вище зазначеного, викладач звертає увагу студентів і на зміни законодавства, аби студенти не вивчали вже застарілу та неактуальну інформацію, оскільки у цьому немає сенсу.

Навчальна платформа «Moodle» є дійсно гарною платформою для розвитку студентів. І це не перебільшення. Студенти можуть працювати на дистанційній основі та підтримувати зв'язок з викладачем кожного дня.

3. Студентські конференції та мікропроекти у рамках вивчення дисципліни «Трудове право»

Студентські конференції та мікропроекти є необхідною складовою всебічного розвитку майбутніх працівників правової сфери. Це прекрасна

можливість представити свої здібності та презентувати напрацювання і знання з дисципліни.

Під час проведення конференції покращуються навички роботи з аудиторією, виступу на публіці, підвищується рівень оволодіння ораторським мистецтвом.

Так, прикладом цього є проведена студентська конференція на тему: «Віртуальне підприємство – запорука реального успіху». Студенти правового відділення по черзі мали змогу презентувати свої напрацювання з приводу роботи створених віртуальних підприємств з описом структурних підрозділів, штатної структури, змістом роботи, нормативного забезпечення.

Окрім того, такий вид роботи забезпечує підтримання конкуренції, оскільки рівень знань кожного студента є досить високим.

Отож, проведення конференцій та створення мікропроектів відіграє неабияку роль у навчальному процесі юристів.

4. Презентації як прогресивний метод навчання

Презентації з дисципліни «Трудове право» студенти готують досить часто. Це пов'язано насамперед із тим, що саме такий вид роботи дозволяє підвищувати засвоєння здобутих знань. Усе це пояснюється тим, що на презентації відображається стислий, лаконічно оформлений текст, який набагато краще засвоюється, аніж типові лекційні заняття.

Вирішальне значення має індивідуальний підхід викладача до кожного майбутнього правника. Це виявляється у детальному аналізі кожного слайду: який дизайн треба обирати, аби на проекторі це виглядало естетично; де треба використати смарт-арт, а де звичайний текст; чому кращим буде зменшити кількість слів на слайді; у якому випадку більш доречним було б вставити таблицю чи схему. Такі деталі, які на перший погляд здаються незначними, насправді мають велике значення для юриста, бо в першу чергу фахівець привчається до критичного аналізу себе, а також стає більш вимогливим до своєї роботи.

Використання методу навчання з презентаціями дозволяє студентам брати приклад з викладача, набагато більше зацікавлює студента аніж звичайні лекції. Окрім того, презентації дуже допомагають, коли через суб'єктивні чи об'єктивні причини студент не встиг записати конспект.

Підсумовуючи, презентації – відносно новий, але завжди актуальний метод вивчення дисципліни, який дуже часто використовується у студентських буднях.

5. Портфоліо кадровика – вклад у майбутнє юриста

Безумовно, робота юриста найбільшим чином пов'язана із діловодством, документацією, нормативно-правовою базою. Саме виходячи з цього важливим є те, що на заняттях з дисципліни «Трудове право» правники виготовляють портфоліо кадровика.

Сутність його полягає у тому, що за завданням викладач кожен студент повинен скласти конкретний документ (переважно з використанням електронних технологій). Таких документів у портфоліо приблизно 30. Кожен документ перевіряється, а якщо є зауваження, то студент повинен їх

виправити.

Коли ж портфоліо повністю зібране, то студенти повинні оформити його згідно вимог, що ставляться викладачем. Після цього студенти презентують виконану ними роботу та найкращі портфоліо виносяться на конкурс. Але це ще не все!

Портфоліо кадровика надзвичайно знадобиться кожному правнику, коли той буде працювати у своїй сфері. Це полягає у тому, що юрист уже має перед собою взірець документу і на початкових етапах його професійної діяльності йому буде набагато простіше.

Отже, якщо студент має портфоліо – це вже гарний вклад у його майбутнє як юриста.

Надзвичайно важливим є досконале оволодіння знаннями з дисципліни «Трудове право». Проте, аби процес оволодіння знаннями з даної сфери права був цікавим треба усе частіше використовувати нетрадиційні методи навчання та застосовувати креативний підхід.

Впровадження нових методів у навчанні студентів означає постійний розвиток та удосконалення навчального закладу, високий рівень професійності викладачів. Це адаптивність системи вищої освіти, яка дозволяє збільшити у декілька разів продуктивність студентів та забезпечити майбутнє висококваліфікованими фахівцями конкретної сфери.

Використання цікавих, новітніх методів викладання дисципліни збільшить кількість фахівців у сфері трудового права та рівень їх професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перспективні освітні технології: Наук. – метод. посібник. /за ред. Г.С.Сазоненко. – К.: Гопак, 2000
2. Щербак О. Підготовка педагогічних кадрів нової генерації – важлива умова модернізації професійної освіти. // Професійно-технічна освіта. – 2001. № 4.
3. Бісік С.Г. Навчальний комплекс з дисципліни «Трудове право» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://moodle.collegesnau.cc.ua/mod/page/view.php?id=3503>.

Майорова Ірина Вікторівна

викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, irinasulak3@gmail.com

ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Поява дистанційної освіти в сучасному суспільстві є закономірним явищем, виникнення якого було лише питанням часу. Розвиток економіки будь-якої держави потребує зростання кількості висококваліфікованих фахівців, а підготувати їх за рахунок збільшення асигнувань на освіту чи кількості вищів, не можуть дозволити собі навіть заможні країни.

Люди з високою кваліфікацією краще пристосовані до можливих змін

профілю роботи, менше вразливі у випадках її втрати, спроможні оновлювати і підвищувати рівень своїх знань і вмінь. Розвиток високих технологій у все більших масштабах підвищує попит на інтелектуальність в освіті широких мас населення будь-якої країни. Це кардинально змінює стан системи освіти в суспільстві, її інституційний статус.

Крім збільшення «охопленої» аудиторії, дистанційна форма надає можливість навчатися у будь-який час у будь-якому місці. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад - безсумнівний плюс для людей з обмеженими можливостями здоров'я, для проживаючих у важкодоступних місцевостях, батьків з маленькими дітьми. Для дистанційного навчання зовсім не обов'язково брати відпустку на основному місці роботи, виїжджати у відрядження. Також дистанційно можна навчатися на декількох курсах чи у декількох навчальних закладах одночасно. Студент, по суті, самостійно будує для себе індивідуальний графік навчання [1].

При використанні дистанційного навчання можуть поєднуватись різні методи і способи донесення навчальної методичної інформації до слухачів різних категорій. Педагогу важливо враховувати особливості своєї аудиторії. Зрозуміло, що, наприклад, молодша аудиторія більш «продвинута» та краще знається на новітніх технологіях, ніж люди похилого віку.

Здатність до централізації освітнього процесу різних регіонів теж можна віднести до переваг дистанційного навчання. Можливість поєднувати отримання нового матеріалу від «власного» викладача з можливістю перегляду спеціальних освітніх каналів, платформ та програм допомагають студентам, батькам, викладачам і навчальним закладам навчатися і вчити у режимі «online».

Крім того, не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші студенти. Завжди можна повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відео-лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно проходити проміжні та підсумкові атестації.

Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студенту після реєстрації в системі дистанційного навчання, або він отримує навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичок.

Зв'язок з викладачами, репетиторами здійснюється різними способами: як on-line, так і off-line. Проконсультуватися з викладачем за допомогою електронної пошти чи телефонного зв'язку іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч при очному або заочному навчанні.

Важливим є те, що при традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, що студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у викладача відповіді на виникаючі питання.

Незважаючи на досить об'ємний перелік позитивних якостей

дистанційної освіти, як і в будь-якій іншій формі навчання, в ній можна виділити кілька недоліків. Перш за все це ускладнена ідентифікація дистанційних студентів, оскільки на сучасному етапі розвитку технологій перевірити, хто ж саме здає екзамен досить складно[2].

Крім того, досить вагомою проблемою є низька пропускна спроможність електронної мережі під час навчальних чи екзаменаційних телеконференцій. Від цього, передусім, страждають дистанційні студенти невеликих містечок України чи районів у містах, яким, власне, найбільше підходить дистанційна освіта через географічну віддаленість від навчального закладу.

Практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю. Швидше за все, ніхто його підганяти чи заохочувати до навчання не стане. Підтримувати потрібний темп навчання без контролю з боку вдається не всім, що теж може стати проблемою для невідповідального студента.

При дистанційній підготовці правників виникає ще одна проблема. Особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, а то і цілком відсутній. Тому така форма навчання не підходить для розвитку комунікабельності, впевненості, навичок роботи у команді.

Стрессова ситуація, що через карантин склалася у освіті, дає можливість нарешті впритул підійти до тієї складової освіти, про яку всі говорять, але мало хто використовує як практичний кейс, – до вміння вчитись. Студенти, яких на кожному занятті в аудиторії “фарширують” знаннями, а потім “витягають” із них виконані завдання, бува, закінчують навчальний заклад, так і не навчившись вчитись самостійно.

Щоб система дистанційного навчання зайняла гідне місце в системі освіти України, потрібно, передовсім, створити глобальну комп’ютерну мережу освіти й науки, оскільки саме комп’ютер дає змогу отримувати навчальний матеріал, є водночас і бібліотекою, і центром довідкової інформації, і комунікативним центром, що робить його одним з учасників реалізації програми безперервної освіти в Україні.

У той же час ситуація з дистанційною освітою в Україні змінюється. Для подальшого розвитку ринку освітніх послуг, вирішення низки соціальних проблем, реального впровадження дистанційної освіти у вітчизняну освіту необхідно осмислення на державному рівні, органами управління освітою, керівництвом та викладацьким складом навчальних закладів, широкими педагогічними спільнотами доцільності й об’єктивної необхідності та можливості впровадження дистанційного навчання у вітчизняну освіту, там створення науково обґрунтованої системи та умов, що забезпечать її стійке функціонування та подальший розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чугай О. Ю. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі [Електронний ресурс] / О. Ю. Чугай // X міжнародна науково-практична конференція «Новітні освітні технології в контексті євроінтеграції». – 2015. – Режим доступу:

<http://confesp.fl.kpi.ua/node/1268>

2. Желнова Е. В. 8 этапов смешанного обучения (обзор статьи Д. Пейнтер «Missed Steps» [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.obs.ru/interest/publ/?thread=57>.

Левченко Вікторія Вікторівна

викладач, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, viktoriyalev14@gmail.com

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Коронавірус змусив студентів і викладачів навчальних закладів перейти на онлайн-навчання. Це сталося несподівано та дуже швидко, в зв'язку з чим ми побачили досягнення і проблеми системи української вищої освіти. Право на освіту є одним із головних прав людини в цивілізованому суспільстві [1]. У зв'язку з цим продовження освітнього процесу в період пандемії є не бажанням, а законодавчо закріпленою необхідністю.

Саму ж дистанційну освіту, як одну з послуг, вже давно включено до системи освіти і активно використовується. Особливо широко дистанційна форма освіти використовувалася і до карантину під час роботи з іноземними студентами, тому більшість вузів мають достатньо досвіду, навичок та засобів для віддаленого навчання своїх студентів. Завдяки використанню нових інформаційних технологій та мережі Інтернет вже усунені державні кордони. У даному випадку дистанційне навчання — доступна можливість одержати освіту за кордоном з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей.

Ще до початку пандемії COVID-19 ідеї дистанційного навчання здобули великої популярності. Стрімко збільшувалася кількість навчальних закладів, які повідомляли про запровадження курсів дистанційного навчання. Така картина спостерігалася практично в усіх країнах світу, починаючи від США, де понад 90 % університетів розпочали запровадження дистанційного навчання, до Африки, де було створено Африканський віртуальний університет, перетворений згодом в незалежний некомерційний інститут, який охоплює 25 центрів дистанційного навчання в 14 різних країнах. Активно впроваджувалися дистанційні технології навчання і в Україна.

Незважаючи на це, повний перехід (хоча і тимчасовий) на віддалену форму навчання створив багато труднощів та проблемних аспектів, деякі з них і досі залишаються невирішеними.

Згадуючи про нормативну базу, можемо сказати про те, що нових нормативних актів, які б здійснювали регулювання дистанційної освіти саме в період карантину, у 2020 році не з'явилося. Основними документами є Наказ МОН №466 від 25.04.2013 Про затвердження Положення про дистанційне навчання, останні зміни до якого було внесено в серпні 2015 року та Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами від 2017 р..

Це свідчить про те, що дане питання або вже достатньо врегульоване ще п'ять років тому та не потребує регламентації, або держава вирішила надати навчальним закладам максимум автономії в даній сфері.

Вищевказане Положення про дистанційне навчання в розділі «Загальні положення» визначає основні терміни та поняття дистанційної освіти, такі як «веб-середовище дистанційного навчання», «дистанційна форма навчання». Проаналізувавши даний розділ, ми можемо зробити висновок про те, що дане тлумачення категорій та понять є досить актуальним для нинішньої ситуації [2].

Положенням визначено і основні форми дистанційного навчального процесу, такі як самостійна робота, навчальні заняття, практична підготовка, професійно-практична підготовка та контрольні заходи, а також регламентовано особливості застосування тієї чи іншої форми. Аналізуючи дані положення, ми бачимо, що всі ці форми роботи є звичними для студентів та викладачів, а перенесення занять у віртуальне навчальне середовище надасть можливість використовувати навіть більшу кількість засобів (особливо мультимедійних) та методів, ніж при аудиторній формі роботи [2].

Поряд з нормативно-правовими актами, важливе значення мають документи навчальних закладів, прийняті з метою організації навчального процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання. Нормативна база, що сформована самими навчальними закладами для запровадження дистанційної освіти, є досить сильною основою для забезпечення повноцінного онлайн-навчання. У своїх локальних положеннях та інструкціях навчальний заклад має можливість регламентувати ті проблемні моменти, які недостатньо врегульовані на законодавчому рівні, при цьому враховуючи особливості навчального процесу безпосередньо у своєму вузі.

Дистанційна освіта загалом має багато переваг, таких як, наприклад, можливість поєднання роботи і навчання, висока індивідуалізація, тобто можливість навчатися в конкретний період часу і в оптимальному для того чи іншого студента темпі, висока динамічність тощо. Дистанційна освіта як одна з форм отримання освіти може допомогти вирішити коло задач, що ставить перед системою освіти особистість, суспільство, держава. Проте віртуальне навчання має і ряд суттєвих недоліків, як технічних так і психологічних [3].

Як показує досвід, детальна та досконала нормативна регламентація віртуального навчання не є гарантією успіху. На сьогодні в Україні досить велика частина здобувачів освіти просто не має технічної можливості постійно бути онлайн. Причиною цього є як невміння користуватися інформаційними технологіями, так і відсутність постійного та добре налагодженого інтернет-зв'язку, низька можливість передачі інформації у віддалені куточки, де досить низька спроможність інтернет-мережі під час проведення відео конференцій. З одного боку, віртуальне навчання дозволяє студентам виконувати завдання та опрацьовувати матеріал в будь-який зручний період часу, з іншого боку особа має в конкретний момент вийти на зв'язок під час відео уроку чи виконати завдання, яке обмежено певними часовими рамками. У зв'язку з цим, використовувати єдиний підхід до всіх студентів при оцінюванні їх роботи

неможливо і неправильно.

Ще одним проблемним моментом дистанційної освіти є питання мотивації здобувачів. Це пов'язано з тим, що аудиторний режим роботи дисциплінує студентів, тоді як віртуальна освіта надає більше свободи, а отже і більше можливостей, аби відкласти виконання завдань. Вітчизняний і зарубіжний досвід застосування дистанційних технологій в навчанні свідчить про ефективність жорсткої звітності за кожен вивчений навчальний елемент. Одним з варіантів є використання системи штрафів за прострочені завдання: студент, наприклад, втрачає 5% від зароблених балів за кожен прострочений день. Важливим моментом є і постійне спілкування викладача зі студентами з використанням різних засобів зв'язку, при цьому найефективнішим в даному випадку є відеозв'язок як аналогія живого спілкування. Мається на увазі не лише зворотній зв'язок у вигляді контролю знань, а зворотній зв'язок у вигляді уточнюючих запитань лектору.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про те, що впровадження загальнонаціонального карантину, крім великої кількості проблемних моментів, дало поштовх для розвитку дистанційної освіти в Україні. Даний досвід, безумовно, буде використовуватись і надалі та слугуватиме для удосконалення та розширення можливостей освіти. На сьогодні вже кожен навчальний заклад має відповідну онлайн-платформу, за допомогою якої проводиться віртуальне навчання.

Щодо питання нормативно-правової регламентації, дистанційну освіту в Україні можна вважати досить диспозитивною, оскільки держава здійснює мінімальне необхідне регулювання в даній сфері, а засоби і методи освіти визначає сам навчальний заклад та безпосередньо викладач. В результаті майже в кожному закладі освіти розроблено, затверджено та введено в дію положення про дистанційне навчання.

Звичайно, онлайн-освіта має і ряд недоліків, таких як технічні перешкоди, необхідність контролю кожного студента з боку викладача, невміння користуватися інформаційними технологіями тощо. Тому дистанційна форма навчання хоч і має ряд переваг та покликана вирішувати певні проблеми, однак можливість її існування без періодичних аудиторних занять та живого спілкування в українських реаліях поки що викликає сумніви.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 20.05.2020).

2. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: МОН України; Наказ, Положення від 25.04.2013 № 466. Дата оновлення: 21.08.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 20.05.2020).

3. Адамова І. З. Дистанційна освіта: стан та проблеми / І. З. Адамова, Д. В. Кучерява // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2013. - Вип. 1. - С. 361-364. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2013_1_63.

Роговенко Ольга Василівна

викладач вищої категорії, викладач правових дисциплін, Коледж Сумського національного аграрного університету, olgarogovenko1@gmail.com

Негрєєв Олексій Петрович

студент II курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net

ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В Україні датою офіційного початку запровадження дистанційного навчання можна вважати 21 січня 2004 року, коли наказом № 40 Міністерства освіти і науки України було затверджено «Положення про дистанційне навчання», яке поклало початок введенню нових технологій у галузі освіти. 25 квітня 2013 року з'являється новий нормативно-правовий акт з аналогічною назвою, який встановлює загальні засади та правовий порядок забезпечення дистанційної форми освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «**Про затвердження Положення про дистанційне навчання**» № 466:

1. «Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [1].

2. «Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників» [1].

3. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

Одним з основних видів новацій в організації фахової передвищої освіти є введення дистанційного навчання. Ідея дистанційного навчання полягає в тому, що взаємодія студента з викладачем відбувається у віртуальному просторі.

Дистанційне навчання - новітня технологія, що забезпечує студентам отримання основного обсягу навчального матеріалу, взаємодію студентів з викладачами у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також передбачає високий рівень самосвідомості.

Розвиток телекомунікаційної інфраструктури на сьогоднішній день дає

можливість створення систем для самонавчання, загального обміну інформацією незалежно від місця перебування. Дистанційне навчання стало основою ефективної системи підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців.

В ХХІ ст. для виживання та розвитку суспільства як ніколи стала необхідним вища освіта. Основна мета дистанційної освіти у світі - дати можливість кожному студенту пройти курс навчання будь-якого закладу освіти в будь-якому місці.

При дистанційному навчанні можуть використовуватися різноманітні методи надання навчальної інформації. Через розвиток комунікацій постійно змінюються покоління використаних технологій - від традиційних друкованих видань до найсучасніших комп'ютерних технологій (радіо, телебачення, Інтернет тощо).

Для того, щоб здешевити і підвищити якість підготовки персоналу, великі компанії створюють у своїй структурі центри дистанційного навчання. Сьогодні, жодна сучасна компанія вже не може обійтися без цих нововведень. За приклад можна взяти, компанію Microsoft, яка створила навчальний портал для своїх співробітників, користувачів та покупців своїх продуктів.

До вашої уваги декілька прикладів організаційно-методичних моделей дистанційного навчання:

1. Навчання по типу **екстернату** - це навчання, орієнтоване на екзаменаційні вимоги ВНЗ, призначене для студентів, які з якихось причин не могли відвідувати стаціонарні заклади освіти.

2. **Навчання на базі одного університету** - це ціла система навчання для студентів, які здобувають освіту не стаціонарно, а на відстані або дистанційно.

3. **Співробітництво декількох навчальних закладів** (академічна мобільність) - співпраця в підготовці програм заочного дистанційного навчання дозволяє зробити їх більш професійно якісними і менш дорогими.

4 **Автономні освітні установи** - спеціально створені для цілей дистанційної освіти, на базі яких проходить навчання дистанційно велика кількість студентів з багатьох країн світу.

5. **Автономні навчальні системи** – навчальні системи ведуться за допомогою телебачення або радіопрограм та додаткових друкованих посібників тощо.

Також виділяють організаційно-технологічні моделі дистанційної освіти:

1. **Одинична медіа** – використання якого-небудь одного засобу навчання і каналу передачі інформації. Наприклад, навчання через переписку, навчальні радіо або телепередачі. У цій моделі домінуючим засобом навчання є, як правило, друкований матеріал. Практично відсутня двостороння комунікація, що наближає цю модель дистанційного навчання до традиційного заочного навчання.

2. **Мультимедіа** – використання різних засобів навчання: навчальна допомога на друкованій основі, комп'ютерні програми навчального

призначення на різних носіях, аудіо- і відеозапису. При необхідності використовуються особисті зустрічі студентів і викладачів, проведення підсумкових навчальних семінарів або консультацій тощо.

3. Гіпермедіа – модель дистанційного навчання третього покоління, що передбачає використання нових інформаційних технологій при домінуючій ролі комп'ютерних телекомунікацій. При подальшому розвитку ця модель дистанційного навчання включає використання комплексу таких засобів як відео, телефакс і телефон (для проведення відеоконференцій) і аудіографіку при одночасному широкому використанні відеодисків, різних гіперзасобів, систем знань і штучного інтелекту.

Отже, система дистанційної освіти заслуговує своє місце в системі освіти, адже вона може забезпечити окремий сегмент отримання якісної освіти, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Положення від 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 12.05.2020 р.)
2. Науково-практична конференція «Новітні освітні технології». URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1123> (дата звернення: 11.05.2020 р.)

СЕКЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Чортенко Андрій Миколайович

*кандидат історичних наук, директор Сумського фахового коледжу
Сумського національного аграрного університету, chortenko@ukr.net*

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ОСНОВІ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КАРАНТИНУ (З ДОСВІДУ СУМСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ СНАУ)

Абсолютним викликом для української освіти загалом та для педагогів зокрема став пошук альтернативного дистанційного онлайн-навчання у зв'язку з пандемією коронавірусу COVID– 19. Проблеми, які виникли перед освітніми закладами, були дуже серйозні, адже змінити традиційну, роками відпрацьовану методику роботи за максимально короткий час виявилось цілком непросто.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» від 11 березня 2020 року № 211, наказу МОН України «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» від 16.03.2020 №406 у Сумському фаховому коледжу СНАУ (далі. – Коледж) було запроваджено режим карантину, що фактично перевело його функціонування у досить нетипову, нову форму і особливо це стосувалося організації навчального процесу. Викладачі та управлінський персонал перейшли до функціонування у режимі

дистанційного навчання.

Дистанційне навчання - це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Основні завдання, які покладалися на управлінський персонал (директора, заступників директора, завідувачі відділень, голів циклових комісій) можна визначити згідно основних положень статті 34 Закону України “Про вищу освіту” та статті 35 Закону України “Про фахову передвищу освіту” із врахуванням основних вимог «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом МОН від 25.04.2013 № 466 та сконцентрувати у наступних позиціях:

- виконання освітніх програм, зокрема шляхом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачами;

- виконання педагогічними працівниками іншої роботи (організаційно-педагогічної, методичної, наукової тощо).

Перш за все відповідним наказом по Коледжу було затверджено організацію освітнього процесу на період карантину, де зазначено викладачів, які мають педагогічне навантаження та можуть забезпечити проведення теоретичного навчання та семінарських, практичних занять у дистанційному режимі. Цим же наказом було встановлено розклад занять у дистанційному режимі на період карантину у розрізі: днів тижня, годин, академічних груп, засобів доступу здобувачів до навчальних матеріалів, засобів зворотного зв'язку між здобувачами освіти та тими, хто проводить заняття у дистанційному режимі, заходів моніторингу освітнього процесу.

Враховуючи багаторічний досвід організації навчального процесу у Коледжі з використанням платформи Moodle карантин став зручною нагодою перевірити весь потенціал створений педагогічним колективом на цій платформі. Щодо структури навчальних курсів, то педагогам було запропоновано дотримуватись вимог «Положення про віртуальне навчальне середовище Коледжу» (2016 р.) і врахувати наступні вимоги: скоротити обсяг навчального матеріалу, який використовуватиметься у дистанційний форматі, до дійсно важливих для курсу ідей; не перевантажуйте студентів завданнями; максимально чітко інформувати вихованців про всі зміни в організації освітнього процесу; намагатися гнучко запроваджувати нові методи викладання й оцінювання.

Поруч із цим було заплановано і реалізовано ряд навчально-практичних семінарів для викладачів щодо застосування різних функціональних можливостей платформи Moodle.

З метою якісної організації дистанційного он-лайн планування, обліку та звітності викладачів Коледжем використано можливості сервісу Google-диск, де було створено відповідні форми: відомості успішності, відомість облік

навчальної діяльності викладачів під час дистанційного навчання, потижневий план навчально-методичної роботи викладача та інші. Наприклад, відомість обліку навчальної діяльності викладача передбачає заповнення такої інформації: дата заняття, назва дисципліни, номер академічної групи, тема заняття, тип заняття (лекційне, практичне, семінарське), надане завдання студентам, заплановані форми зв'язку зі студентами, інформація про студентів, що виконали/не виконали отримані завдання.

У якості сервісу для оперативної комунікації учасників навчального процесу були створені групи у Viber до яких увійшли студенти академічної групи, педагоги, які викладають у цій групі, куратор групи. Як правило, у цих групах надавалася інформація про неуспішність студентів, посилання на платформи на яких відбуватиметься заняття у режимі відеозв'язку, відбувалося оперативне консультування тощо.

З перших днів дистанційного навчання викладачі почали використовувати он-лайн сервіси відеозв'язку. В залежності від форми навчальної роботи використовувалась платформа Zoom (он-лайн лекції, семінарські та практичні заняття) або Skype (навчальна практика, захисти курсових робіт, заліки, іспити). Такий поділ був зумовлений тим, що платформа Zoom має більш практичний інтерфейс, кращу якість зображення при відеозв'язку, але сеанс взаємодії обмежується 40 хв. безперервного зв'язку. У свою чергу платформі Skype віддавали перевагу у ситуаціях, коли важливим є тривалий безперервний відеозв'язок.

З метою визначення чітких вимог і правил роботи у дистанційному режимі особливо при проведенні навчальних практик, контрольних заходів (захист курсових робіт, проведення заліків та іспитів) у Коледжі було розроблено та затверджено «Положення про тимчасове дистанційне навчання студентів Коледжу». У цьому документі дали визначення основним термінам (синхронний режим, асинхронний режим, вебсередовище дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології, система управління дистанційним навчанням), вимоги до навчально-методичного забезпечення дисципліни тощо. Чітко сформулювали вимоги щодо проведення контролюючих заходів: автентифікація здобувачів освіти та збереження запису зв'язку «викладач-студент» при цьому рекомендувалося враховуючи специфіку дисципліни, проводити іспит/залік з двох частин: 1.Тестування за допомогою LMS технологій (платформа Moodle). 2. Практичне завдання/робота (виконується студентом самостійно через LMS або захищається у онлайн режимі) або для теоретико-орієнтованих дисциплін відповіді по білету.

Своєрідним викликом для викладачів фахових дисциплін стала організація проведення навчальних практик. З метою повного виконання вимог освітніх програм ними було проведено значний обсяг роботи щодо занесення всіх практичних завдань, що в звичних умовах виконувалися у паперовому вигляді (на бланках, формах, таблицях) у аналогічні форми, що створювались у середовищі Moodle. Як приклад якісного різнорівневого поєднання дистанційних, інформаційно-комунікаційних технологій та

фахового програмного забезпечення можна розглядати навчальну практику на базі лабораторій «Навчальна бухгалтерія», де в єдине навчальне середовище були поєднані месенджер Viber, сервіс відеоконференцій Zoom та програма 1:С Бухгалтерія 8. Завдяки викладачам цієї лабораторії студенти у віддаленому режимі виконали всі практичні завдання в програмі 1:С Бухгалтерія, яка встановлена на ПК у Коледжі.

Враховуючи вищевикладене можемо зазначити, що в умовах карантину:

1. Багаторічна робота проведена викладацьким колективом Коледжу по формуванню віртуального навчального середовища на базі платформи Moodle повністю виправдала себе і дала можливість оперативно, а головне, якісно адаптувати навчальний процес до викликів сьогодення засвідчивши в першу чергу високий рівень інформаційної грамотності викладачів.

1. Суттєво актуалізувалося застосування дистанційних форм навчання та необхідність якісного рівня інформатизації, цифрової грамотності учасників навчального процесу (студентів, викладачів, персоналу технічного супроводу).

2. Як проблема в якійсній організації дистанційного навчання у студентів стала наявність відповідного технічного забезпечення та доступу до швидкісного інтернету вирішення якої в першу чергу давало б можливість активної комунікації учасників навчального процесу у тому числі й онлайн у відеорежимі.

3. Нагальною необхідністю стало створення якісної платформи для фіксації успішності студентів (бажано щоб вона була інтегрована у програмне середовище Moodle) через яку в он-лайн режимі викладачі могли персонально кожному надавати інформацію про успішність.

4. На жаль, нерозв'язаною у повній мірі залишається проблема дотримання академічної доброчесності при виконанні індивідуальних завдань, складання іспитів і заліків, виконання курсових робіт. Непоодинокими ставали випадки відсутності мотивації студентів до навчання в нових умовах.

5. Актуальною виявилась проблема психологічної стійкості і викладачів і студентів у нетиповій для них ситуації в яку вони потрапили, що іноді негативно впливали на якість навчання.

У цілому колектив Коледжу на якісному рівні виконав своє головне завдання – забезпечення виконання освітніх програм та повноцінне продовження навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лист МОН № 1/9-176 від 25.03.2020 «Щодо особливостей організації освітнього процесу під час карантину» URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-osoblivostej-organizaciyi-osvitnogo-procesu-pid-chas-karantinu> (дата звернення 19.05.2020).
2. Лист МОН № 1/9-178 від 27.03.2020 «Щодо завершення 2019/2020 навчального року» URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zavershennya-201920-navchalnogo-roku> (дата звернення 19.05.2020).
3. Положення про віртуальне навчальне середовище Коледжу Сумського

національного аграрного університету URL:
<http://collegesnau.com/images/stories/files/2016/10-12/vns-2016.pdf> (дата
звернення 18.05.2020).

4. Як підтримати чесність дистанційного навчання // Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень. Випуск 8. Квітень 2020 URL:
<https://saiup.org.ua/novyny/yak-pidtrymaty-chesnist-dystantsijnogo-navchannya-infobyuleten-8/> (дата звернення 19.05.2020).

5. Як поліпшити (не)дистанційне навчання? // Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень. Випуск 9. Квітень 2020 URL:
<https://saiup.org.ua/novyny/yak-polipshyty-ne-dystantsijne-vykladannya-infobyuleten-9/> (дата звернення 19.05.2020).

Перхун Лариса Петрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач сектору дистанційного навчання, Національна академія статистики, обліку та аудиту, м.Київ
lperkhun@gmail.com

Товмаченко Ніна Миколаївна,
кандидат технічних наук, с.н.с., доцент кафедри економіко-математичних дисциплін та інформаційних технологій; Національна академія статистики, обліку та аудиту, м.Київ, avt9tnn@gmail.com

РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

*Песиміст скаржиться на вітер.
Оптиміст сподівається, що вітер зміниться.
Лідер поправляє парус.
Д. Максвел*

Сьогодні, через кілька місяців пандемії, у суспільстві панують дві протилежні думки: «світ вже не буде колишнім» і «світ не зміниться і повернеться до колишнього способу існування». Аргументів як у першій, так і у другій, досить багато. Однак, на переконання авторів, можна сміливо стверджувати, що освіта точно набуде нових рис.

Пандемія COVID-19 змусила перевести більшу частину навчання в онлайн-форму. Чи готові до цього були викладачі, учні, адміністрація навчальних закладів? Їм таке й не марилося. Але, судячи з численних постів у соцмережах про результати проведених опитувань щодо дистанційних технологій навчання, більшість учасників навчального процесу справились з викликами та успішно адаптувалися до нових реалій.

У Національній академії статистики, обліку та аудиту (НАСОА) запровадження технологій дистанційного навчання в навчальний процес почалося з 2007 року. У 2019-2020 н.р. близько 35 % викладачів Академії працювали на платформі Moodle, створювали дистанційні курси та використовували їх у навчальному процесі студентів як денної, так і заочної

форм навчання.

З початком карантину було прийнято рішення створити окремі (нові) дистанційні курси по всіх навчальних предметах, що викладались для студентів стаціонару у весняному семестрі – разом близько 110. Звичайно, спочатку всім було складно. Особливо тим, хто ніколи не працював з дистанційними технологіями. Розроблялася поступова стратегія наповнення нових курсів, щоб зменшити часове навантаження на викладача. Виокремлювались певні «контрольні точки» з контрольними датами. Співробітниками сектору дистанційного навчання у кожній такій «точці» здійснювався технічний контроль за наповненням курсів. Крім цього, оновлювались матеріали дистанційного курсу для викладачів «Технологія розробки дистанційних курсів», де викладач міг відчувати себе у ролі студента. Було записано близько 25 навчальних роликів, проведена численна кількість консультацій. Поступово викладачі та студенти адаптувалися і збудували процес.

Інтерес з боку студентів до нових технологій проведення занять, особливо з використанням відеоконференцій, сприяв покращенню відвідування і, відповідно, позитивно вплинув на остаточний результат засвоєння навчальних предметів.

Продовження карантинних заходів унеможливило проведення сесій у звичайному режимі для студентів заочної форми. Для забезпечення безперебійності їх навчального процесу було створено додатково ще близько 80 дистанційних курсів.

На сьогодні в НАСОА вже проведено заходи семестрового контролю для студентів 3-5 курсів денної форми навчання, 1 та 2 курси знаходяться у процесі. Ведеться підготовка до підсумкової атестації бакалаврів – створено відповідні дистанційні курси, проводяться онлайн консультації, внесені необхідні зміни у Положення про організацію освітнього процесу, розроблено механізми ідентифікації здобувачів освіти та реакції на різноманітні події непереборної сили, які можуть заважати складати іспити.

З метою забезпечення аудіовізуального контакту зі студентами в НАСОА використовувалось програмне забезпечення для відеоконференцій Zoom. Вибір обумовили: безкоштовність, можливість підключати значну кількість користувачів, планувати вебінари наперед, завантажувати навчальний контент, вести письмовий чат. Зворотний зв'язок здійснювався засобами освітньої платформи Moodle, на якій студенти прикріплювали виконані практичні завдання, проходили тестування, виконували модульні контрольні роботи, переглядали поточні результати успішності, проходили підсумковий контроль тощо.

Висновки, які можна зробити на даному етапі:

- 1) технології дистанційного навчання в змозі забезпечити належну якість опанування більшістю навчальних предметів;
- 2) використання дистанційних технологій навчання потребує дещо інших методів та прийомів викладання та учіння;
- 3) спочатку використання дистанційних технологій навчання потребує

збільшення часу на підготовку до занять, але поступово певні дії відпрацьовуються до рівня навички;

- 4) зовсім незначна кількість викладачів не в змозі перейти на використання дистанційних технологій (3-5%, віком 65+);
- 5) 73% викладачів НАСОА збираються використовувати технології дистанційного навчання у подальшій професійній діяльності навіть при відміні карантинних заходів;
- 6) 12% викладачів так захопилися дистанційними технологіями, що самостійно шукають спеціальні програмні засоби, які б дозволили їм більш ефективно організовувати навчання у дистанційній формі.

Карантин колись закінчиться. Проте актуалізовані нестандартною ситуацією проблеми організації дистанційної освіти необхідно буде вирішувати в подальшому. У цьому плані видаються доречними обмін досвідом та партнерство між навчальними закладами; організація конференцій відповідної тематики, розробка методичних рекомендацій, зміна акцентів при плануванні підвищення кваліфікації викладачів в бік освоєння нових технологій викладання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олена Варава. Освітній процес НУБіП України в умовах пандемії: впровадження сучасних інструментів онлайн освіти на кафедрі педагогіки <https://nubip.edu.ua/node/73235>

Бутенко Лариса Григорівна

*голова циклової комісії правових і гуманітарних дисциплін,
викладач вищої категорії Сумського фахового
Коледжу Сумського Національного аграрного університету,
larisabutenko2507@ukr.net*

Марченко Анастасія Анатоліївна

*студентка IV курсу спеціальності «Право»,
Сумського фахового Коледжу
Сумського Національного аграрного університету,
anastasiamar4enkosmile@gmail.com*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ НА КАРАНТИНІ: ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМФОРТНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЗНАНЬ

У зв'язку з пандемією коронавірусу в Україні на початку березня було оголошено карантин. Були зачинені всі підприємства, установи, непродовольчі магазини, розважальні центри. Винятком не стали й навчальні заклади, які першими припинили свою діяльність у звичайному режимі. Школи, коледжі, університети продовжили семестр в онлайн режимі у формі дистанційного навчання. Звісно, завдяки сучасним Інтернет-технологіям багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим

самим темпи розвитку інформаційного суспільства. Не стала виключенням і освіта. Зараз вже не обов'язково знаходитись поруч з викладачем. Достатньо тривалий час існує дистанційна форма навчання студентів. Інформаційно-освітнє середовище навчального закладу дає змогу розширити можливості такої форми роботи, зробити навчання справді повноцінним та всеохоплюючим. Звичайно, новий навчальний матеріал дистанційно, «на відстані» охопити та засвоїти важче, ніж коли викладач пояснює в аудиторіях закладу, адже тоді учасники процесу розуміють один одного з півслова.

Карантин поставив перед освітянською спільнотою справжній психологічний виклик – готовність здобувачів освіти та викладачів до невизначено тривалої роботи дистанційно. Адже, це постійний стрес для учасників освітнього простору: під час таких процесів, посилюється проблема «вигорання». Кожен має свою реакцію на труднощі – від банальної втоми очей до складнощів з освоєнням нових інформаційних інструментів. Як показує практичний досвід, всі технологічні аспекти – не така велика проблема, і їх можна з часом подолати, приклавши додаткових зусиль. Проте дуже складно зберегти психологічний комфорт та безпеку, що цілеспрямовано забезпечують позитивний особистісний розвиток учасників освітнього процесу, особливо в умовах пандемічної паніки.

Науковці виділяють три аспекти безпеки освітнього середовища. Крім інформаційної та екологічної безпеки, важливе місце посідає психологічна. Дослідники, які вивчають психологічно безпечне освітнє середовище та коло проблем, пов'язаних з ним, вважають, що психотравмівні ситуації прямо чи опосередковано впливають на фізичне та психічне здоров'я особистості. Зокрема, до психотравмівних ситуацій в освітньому процесі належать: конфлікти у ланках його учасників, проблема адаптації в освітньому середовищі, атмосфера конкуренції між однолітками та надмірна вимогливість педагогів. На думку українського педагога Нелі Кириленко, застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті здійснює масовий глобальний вплив на особистість [1]. Серед негативного впливу інформації на сучасне освітнє середовище дослідниця виокремлює: відсутність належних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології, що породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації тощо.

Від психологічної комфортності та безпеки особистості в інформаційно-освітньому середовищі залежить її розвиток, емоційна стійкість, прагнення до успіху, впевненість у своїх силах, прояв себе в різних сферах життєдіяльності. Окрім того, від психологічної комфортності та безпеки в освітній мережі залежить успіх професійної діяльності педагогів [2]. Отже, для існування комфортного інформаційного освітнього середовища у коледжі, кожен учасник має створити умови для внутрішньої безпеки та безпеки референтного довкілля.

Досвід віртуальної систематичної освітньої діяльності під час виконання домашніх завдань чи самостійної роботи, яка передбачена робочими програмами фахових навчальних дисциплін мають студенти Сумського

фахового коледжу СНАУ. Саме з цією метою у закладі існує модульне об'єктно-орієнтоване віртуальне середовище Moodle. І студенти, і викладачі пересвідчилися, що можливості формування та представлення навчального матеріалу, перевірки знань та контролю за успішністю, спілкування між слухачами та викладачами, організація групової роботи на базі LMS Moodle досить ґрунтовні.

Крім того, викладачі коледжу постійно допомагають знаходити, рекомендують різні безкоштовні освітні онлайн-курси, цікаві статті, тренінги, перевіряють знайдені матеріали на відповідність навчальним програмам. Протягом чотирьох років навчання в коледжі студенти правового відділення працювали на платформах «EdEra», «Prometheus», ВУМ та інших.

В умовах карантину на допомогу прийшли вже існуючі групи у Viber, повідомлення у Фейсбуці для швидкого обміну новинами, цікавою інформацією, підбадьорливими постами. Активно використовуються сервіси платформи Zoom, скайп. Сервіси дозволяють не тільки слухати, а й брати активну участь в on-line-зустрічах, конференціях. Завдяки можливості ділитися трансляцією екрану будь-який учасник може продемонструвати свою інформацію на екрані, що дозволяє підтримувати зворотній зв'язок суб'єктам освітнього процесу. Завдяки численним функціям, які надають платформи, можна краще сприймати новий матеріал, розвивати комунікативні навички під час онлайн-занять.

І, як виявилось, не тільки сесію можна здавати дистанційно, а ще й проходити виробничу практику. Всі умови для цього організаційно підготовлені. Викладачами створено сторінку в Мудлі з методичними рекомендаціями, покроковими інструкціями виконання практичних завдань, також запропоновано перелік підприємств, установ, з якими студенти можуть працювати дистанційно. Завжди ти знаходишся на зв'язку, у разі виникнення питань можна у будь-який час звернутися за допомогою до керівника виробничої практики.

На етапі фінішної прямої, коли тобі залишається навчатися декілька місяців дуже важко те, що ти не знає, що буде далі. Наразі триває виробнича практика, попереду її захист та державні іспити, і ти не уявляєш як будуть складатися обставини. Та поступово все ж таки звикаєш, пристосовуєшся і все здається не таким складним.

За роки навчання у коледжі це не перший випадок, що ми навчаємося і працюємо у віртуальному навчальному середовищі, але перший такий довготривалий. Кожен із студентів у цьому бачить як мінуси, так і плюси, але все ж таки друге переважає.

По-перше, якщо виконувати все вчасно та якісно, то вільного часу стає більше, ніж кожного дня відвідувати коледж. Крім того є можливість навчатися у темпі, у якому зручно студентові. Не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші. Завжди можна повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів вивчати лекції, перечитати переписку з викладачем. Але весь час ти працюєш з технікою, яка має властивість виходити з ладу. Головне, у такому випадку – мати бажання навчатися, тоді викладачі обов'язково підуть

назустріч та запропонують альтернативні варіанти.

Маємо великі сподівання, що карантин незабаром закінчиться і ми зможемо зустрітися, єдине чого нам не вистачає – це живе спілкування. Та, на жаль, ми цінимо тільки тоді, коли втрачаємо. Такий досвід тривалого дистанційного навчання має винести багато уроків та перспектив на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishche-zakladu-osvti>
2. Вознюк А. М. Сучасна психологічна комфортність та безпека інформаційно- освітнього середовища /А. Вознюк // Створення інформаційно-освітнього середовища сучасного закладу освіти України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / За заг. ред. Г. А. Коломоєць, О. М. Мельник, С. М. Грицай, А. В. Вознюк (м. Київ, 15 березня 2019 року). Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2019. С. 16-19.

Неженець Оксана Петрівна

к.е.н, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, o.nezhenets@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

В сучасних умовах розвиток та впровадження інформаційних технологій є пріоритетним напрямом розвитку освіти, що сприяє її доступності, підвищенню ефективності навчання та вдосконаленню освітнього процесу загалом. Не є виключення й заклади фахової передвищої освіти, які забезпечують підготовку кваліфікованих кадрів, формують здатності особистості до виконання певних спеціалізованих завдань в професійній діяльності.

В умовах пандемічних загроз виникла необхідність широкого використання популярних освітніх ресурсів, потреба в інформаційній взаємодії учасників освітнього процесу в результаті чого набула актуальності проблема розвитку інформаційно-освітнього середовища закладів фахової передвищої освіти.

Значний внесок у розвиток теоретичних аспектів, вирішення практичних питань стосовно впровадження інформаційних технологій внесли багато вчених: А. Андреев, В. Биков, Р. Гуревич, Ю. Жук, Н. Дементієвська, М. Кадемія, С. Литвинової, С. Тітов, В. Ясвіна.

В педогогічній теорії існують різні підходи до визначення поняття «інформаційно-освітнє середовище», що говорить про безліч ознак цього явища.

Так, на думку О. Ільченка інформаційно-освітнє середовище – це системно організована сукупність інформаційного, технічного, навчально-

методичного забезпечення, яке нерозривно пов'язане з людиною як суб'єктом освітнього процесу [1].

О. Соколова стверджує, що інформаційне середовище ВНЗ – це одна із сторін його діяльності, що включає організаційно-методичні засоби, сукупність технічних і програмних засобів зберігання, обробки, передачі інформації, що забезпечує оперативний доступ до інформації і здійснює освітні наукові комунікації [2].

В. Ясвін вважає, що інформаційно-освітнє середовище ґрунтується на інтеграції інформації (на традиційних і електронних носіях), комп'ютерно-телекомунікаційних технологій взаємодії, віртуальних бібліотек, розподілених баз даних, навчально-методичних комплексів і розширеного апарату дидактики [3].

Інформаційно-освітнє середовище, на думку О. Трубіциної [4], є не що інше, як створювана суб'єктами освіти система, здатна до саморозвитку, у якій між суб'єктами й компонентами встановлюються зв'язки й відносини на основі інформаційної діяльності з досягнення освітніх завдань.

Враховуючи думки вчених можна зазначити, що для розробки інформаційно-освітнього середовища ключовим моментом є поєднання можливостей та сервісів різних інформаційних технологій, зокрема технологій дистанційного навчання, які призначені для розташування різноманітних форматів електронних матеріалів: текстових, відео, зображення, мультимедіа, аудіо тощо.

Як визначено в наказі Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235, дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [5].

Н. Тверезовська та Д. Касаткін виділяють особливості інформаційно-освітнього середовища:

- інформаційні ресурси використовуються з метою навчання, виховання і розвитку студентів і сприяють підвищенню якості освіти;
- дистанційне навчання є доступним для всіх категорій студентів;
- забезпечує вільний вибір як студентами, так і педагогами навчальних планів, програм, навчально-методичних комплексів тощо;
- підвищує мотивацію: навчально-пізнавальної діяльності, спілкування, досягнень студентів і викладачів;
- пред'являє додаткові вимоги до професійної компетентності педагога;
- забезпечує інтеграцію інформаційних і освітніх процесів;
- обумовлює позитивну динаміку інформаційної культури суб'єктів через постійний розвиток інформаційних ресурсів [6].
- Враховуючи вищезазначене вважаємо, що для формування фахових

компетентностей в умовах дистанційних курсів можна виділити такі наступні напрямки як створення електронної бази навчально-методичних матеріалів до лекційних, семінарських, практичних занять із застосуванням презентаційних матеріалів, мультимедіа, діаграм, таблиць, кліпів тощо; організація семінарів, конференцій, консультацій в чатах, що сприятиме налагодженню спілкування між всіма учасниками освітнього процесу; використання широкого спектру відкритих доступних інформаційних джерел в Інтернет (навчальних, навчально-методичних матеріалів різних електронних форматів: текстових, графічних, відео, аудіо тощо); електронне листування між суб'єктами освітнього процесу дозволить розв'язати великий обсяг проблем та інші.

Підводячи підсумок сказаному, очевидно, що за допомогою інформаційно-освітнього середовища виникає можливість реалізації інноваційних форм і методів навчання, адже воно знаходиться в постійному вдосконаленні та оновленні і є невичерпним джерелом діяльності людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ильченко О. А. Организационно-педагогические условия разработки и применения сетевых курсов в учебном процессе : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. А. Ильченко. – М., 2002. – 20 с.
2. Гуревич Р.С. Інформаційні технології навчання : інноваційний підхід : навч. посіб. Вінниця : Планер, 2013. 499 с.
3. Ясвин В. А. Образовательная среда : от моделирования к проектированию. М. : Смысл, 2001. 365 с.
4. Трубицина Е. В. Два подхода к определению информационно-образовательной среды : VI Всероссийская научно-практическая конференция «Применение информационно-коммуникационных технологий в образовании. 20 – 21 мая 2009 г., г.Йошкар-Ола. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ito.edu.ru/2009/MariyE1/I/-0-13.html>.
5. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. *Офіційний вісник України*. 2013. № 36. С. 1288.
6. Тверезовська Н. Т., Касаткін Д.Ю. Застосування інформаційних технологій в технологічній та професійній освіті. Наукові записки. Серія «Педагогіка». 2011. № 3. С. 190-196.

Носаль Олена Миколаївна

викладач, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, nosallena23@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ КАРАНТИННОГО НАВЧАННЯ

Проблема формування, збереження та зміцнення здоров'я людини є актуальною в сучасному вимірі буття. Нині людство підійшло до критичного стану свого розвитку за показниками стану здоров'я та якістю життя. XXI

століття принесло людині не тільки культурні, наукові та технологічні здобутки, але й чимало викликів.

Проблема пандемії COVID-19 у 2020 р. є найбільш актуальною у сучасному світі. Вона хвилює всіх державних лідерів, політичних діячів, чиновників, лікарів, науковців, учителів, загалом всі категорії населення різних країн світу. Ефективний досвід країн, де визначені заходи безпеки спрацювали й сприяли спаду епідемії, надихають громадян різних країн поводитися обачно й свідомо для того, щоб запобігти неконтрольованому поширенню коронавірусу.

Саме тому одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасного суспільства є актуалізація питань охорони здоров'я українців. Для здорового та щасливого життя людині необхідні відповідні умови, особливе місце серед яких належить способу життя та середовищу, в якому вона перебуває. Крім цього людина повинна стежити за станом свого здоров'я, постійно його зміцнювати та перебувати у здоров'язбережувальному та здоров'ярозвивальному середовищі, в тому числі й освітньому.

Адже молоде покоління буде перспективним і далекоглядним лише за умов збереження та зміцнення свого здоров'я у всіх його аспектах. Виникає потреба у застосуванні здоров'язбережувальних і оздоровчих технологій не лише в освітніх закладах, створюючи здоров'язбережувальне навчальне середовище, а й у повсякденному житті.

Основними підходами до трактування дефініції «здоров'язбережувальні технології» є:

- системний – індикатор якості освітніх технологій;
- діяльнісний – оптимальне поєднання традиційних технологій навчання з принципами, методами і прийомами, спрямованими на збереження й підтримку здоров'я молодого покоління;
- компетентнісний – технології формування здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей, навчання основ здоров'я, здорового способу життя, формування картини світу здорової особистості;
- інтегрований – навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів;
- середовищний – створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища;
- особистісно орієнтований – забезпечення навчання і виховання з урахуванням індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей студентів.

Мета здоров'язбережувальних освітніх технологій – забезпечення умов фізичного, психічного, соціального та духовного комфорту, що сприяють продуктивній навчальнопізнавальній та практичній діяльності учасників освітнього процесу, заснованій на науковій організації праці та культури здорового способу життя особистості.

В умовах пандемії COVID – 19 формат навчання змінився. Міністерство освіти України запровадило модель дистанційного навчання.

На жаль, більшість учасників освітнього процесу, опинившись у нетрадиційному, незвичному для них форматі життя та роботи, не були готові до такого швидкого розвитку подій. Умови карантинного навчання внесли корективи у стиль життя кожного, і як наслідок - погіршення емоційного та фізичного стану, зниження імунітету, брак спілкування та гіподинамія.

Проаналізувавши різні інформаційні джерела стосовно досліджень науковців, можна виділити основні напрями негативного впливу роботи в комп'ютерно орієнтованому середовищі, а також застосування веб-орієнтованих технологій, на здоров'я людини.

Перший напрям пов'язаний з необхідністю тривалий час сидіти у вимушеному положенні, що призводить до розвитку проблем з боку опорно-рухового апарату, серцево-судинної системи, дихальної системи та ендокринної системи

Другий напрям негативного впливу на здоров'я під час роботи з комп'ютером пов'язаний з перевантаженням організму з боку органів зору, нервової системи.

Третій напрям пов'язаний з різночастотними полями, які створює працюючий комп'ютер, що призводить до швидкої втомлюваності користувача комп'ютером.

Четвертий напрям – психологічні проблеми, такі як: залежність від роботи на комп'ютері; зниження відчуття розмежування віртуальної реальності від оточуючої дійсності; стреси, що виникають під час роботи з комп'ютером.

Усі ці напрями розвитку проблем зі здоров'ям взаємопов'язані, оскільки організм людини є цілісною системою. Ключовим моментом усіх проблем зі здоров'ям є підвищена втомлюваність користувача ПК. Саме постійна довготривала втома призводить до виснаження організму та розвитку описаних вище патологічних станів.

Криза відчувається тим більше, чим більше порушений звичний уклад життя людини, її традиційний план, розклад.

Очевидно, що сьогодні дистанційна освіта продемонструвала низку складних викликів для всіх учасників освітнього процесу

Організація дистанційного освітнього процесу під час карантину, орієнтованого на дотримання фізичних та психічних основ здоров'я людини, має передбачати:

- регламентований режим праці й відпочинку, оскільки зазначене слугує виробленню динамічного стереотипу, який відповідає умовам здійснення навчальної діяльності;
- активний відпочинок, у ході якого посилюється кровообіг, підвищується обмін речовин, зміцнюється нервова й м'язова системи, поліпшується терморегуляція організму тощо.

Дистанційна освіта в умовах пандемічних загроз має здійснюватися з урахуванням біологічної, фізичної, духовної, психічної та соціальної основ здоров'я тих, хто навчаються, та того, хто навчає.

Отже, дистанційний освітній процес як система науково-методичних і

педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей, має організовуватися таким чином, щоб, по-перше, попереджати виникнення перевтоми та перенапруження як в тих, хто навчаються, так і в тих, хто навчає; по-друге, сприяти формуванню здорової особистості.

Під час розробки змісту здоров'язбережувального освітнього середовища відтворюють послідовність факторів, що попереджають руйнування здоров'я його суб'єктів, та будують систему сприятливих для здоров'я студентів та викладачів умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атаманчук П. С. Управління процесом навчально-пізнавальної діяльності. Кам'янець-Подільський: К-ПДП, 2018. 136 с.
2. Богучарова О. І. Здоров'я особистості у психологічній перспективі: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Дідоренка, 2012. – 488 с.
3. Дяченко-Богун М. М. Основні компоненти і функції здоров'язбережувальної освітньої технології. Київ, 2017. С. 125

Костян Світлана Василівна

викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Успіх роботи в умовах карантину залежить від:

- активної взаємодії викладачів, студентів та батьків,
- якості інтернету,
- наявності технічних можливостей ,
- та, насамперед, навичок педагогів у сучасних інформаційних та цифрових технологіях.

За час дистанційного навчання, в умовах карантину, викладачі географії процес викладання втілюють за допомогою групової роботи у Viber, Moodle, відеоконференціях ZOOM, та сервіс Google Classroom, все це дозволяє педагогам здійснювати зворотній зв'язок з студентами.

Велике значення має контроль засвоєння знань та оцінювання студентів, яке можливе через використання цих платформ. Завдання з тестами дозволяє педагогу створити власну базу тестових завдань відповідно до викладеного матеріалу та вимог програми з відповідного курсу. Задаючи критерії перевірки, система в автоматичному режимі здійснює перевірку виконаних завдань, а опрацьовані результати оформляються у відповідні таблиці.

Для організації дистанційного навчання з будь-якого предмету бажано мати єдиний підхід усього навчального закладу, що дає можливість і викладачам, студентам, і батькам навчитися та налаштуватися на роботу.

Чудову можливість проводити відеозустрічі з студентами, опитування , пояснення завдань, нового матеріалу, консультації, відео уроки, конференції для обміну досвідом, вебінари дає додаток ZOOM , зручним є при цьому не

тільки спілкування, а і демонстрація презентацій, навчальних відео, карт, схем, таблиць, дослідів та інше.

Умови дистанційного навчання змушують нас шукати нові підходи та методи при підготовці до уроків з географії та курсів ЗНО.

Альтернативним варіантом оцінювання знань з географії може бути підготовка завдань, відповіді на які не знайдеш в інтернеті, мається на увазі завдання на виявлення закономірностей, здійснення аналізу, формування висновків, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, підготовка таких завдань вимагає від викладача ще більше часу на роботу. Тому реальне оцінювання вивченого матеріалу можливе лише після карантину на основі написання контрольних, підсумкових робіт.

Детальніше хочу зупинитися на системі управління навчанням в Moodle.

На формування і розвиток особистості найбільше впливає середовище, в якому вона живе, навчається, працює. Тому сьогодні для ВНЗ важливою і актуальною проблемою є проблема створення такого високотехнологічного інформаційно-комунікаційного освітньо-наукового середовища, в якому студент знаходиться щодня в процесі всього періоду навчання у вищій школі, яке повинне відповідати потребам інформаційного суспільства, сучасному стану розвитку науки і техніки, світовим освітнім стандартам і сприяти формуванню інформаційно-комунікаційних компетентностей всіх учасників освітнього процесу від професора до студента.

Серед інноваційних технологій, на основі яких у ВНЗ повинно створюватися нове навчальне середовище, де студенти можуть отримати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час та в будь-якому місці, є технології електронного (дистанційного, мобільного) навчання, використання яких зробить навчальний процес більш привабливим, демократичним, комфортним і стимулюватиме студентів до самоосвіти та навчання протягом усього життя.

Одним із засобів інформаційно-комунікаційних технологій, що відповідає зазначеним умовам, є **система Moodle**. Система Moodle орієнтована, насамперед, на організацію взаємодії між викладачем і студентами в процесі навчання, хоча вона може бути використана і для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного і заочного навчання.

Сьогодні система Moodle використовується не лише в ВНЗ, а й у загальноосвітніх школах, некомерційних організаціях, приватних компаніях, індивідуальними викладачами і навіть, батьками, що самостійно навчають своїх дітей. **Moodle** рекомендується навчальним закладам, як найбільш розвинена система електронного навчання. Система Moodle надає можливість організувати повноцінний навчальний процес, включаючи:

- засоби навчання,
- систему контролю,
- оцінювання навчальної діяльності студентів,
- а також інші необхідні складові системи електронного навчання.

За допомогою даної системи можна створювати:

- електронні навчальні курси,
- проводити як аудиторне (очне) навчання, так і навчання на відстані (заочне/дистанційне).

При цьому роль викладача полягає, в основному, в мотивуванні й підтримці своїх підопічних шляхом підготовки завдань для самостійного опрацювання, оцінювання результатів їх виконання, коригування знань студентів.

Система Moodle відповідає всім основним критеріям, що висуваються до систем електронного навчання, зокрема таким, як:

- функціональність ,
- надійність ,
- стабільність,
- модульність,
- наявність вбудованих засобів розробки та редагування навчального контенту,
- наявність системи перевірки та оцінювання знань слухачів у режимі он-лайн (тести, завдання, контроль активності на форумах), тощо.

Недоліки роботи дистанційного навчання:

1. Не всі студенти мають доступ до Інтернету.
2. Виникають технічні проблеми через перенавантаження освітніх платформ.
3. Низька мотивація деяких студентів до навчання дистанційно і відсутність контролю з боку батьків.
4. Шкідливе перебування біля комп'ютера тривалий час без контролю батьків.
5. Дистанційно не видно, наскільки завантажені діти, чи самостійно виконувались завдання.
6. Загальнодоступність спілкування в мережах та обмін інформацією приводить до списування виконаних завдань, що не сприяє якості освіти.
7. Не можливо реально визначити рівень знань студентів без живого спілкування, адже і ЗНО не проводиться дистанційно.
8. Для викладача велика втрата часу на регулярну перевірку пошти, організацію безперервних відповідей.
9. Проблемою є також реальне оцінювання знань студентів, адже підготовані тести, перевірочні роботи студенти часто виконують за допомогою різних джерел знань, спілкуються між собою, списують, і проконтролювати це не можливо, онлайн опитування, коли приймає участь 20 і більше студентів провести досить складно.

Висновок

Хочеться сказати, що не зважаючи на всі плюси і мінуси дистанційного навчання під час карантину (і не тільки), воно є одним з реальних шляхів підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців з усіх напрямів і спеціальностей, активізації навчально-пізнавальної і науково дослідної діяльності студентів, розкриття їхнього творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та й індивідуальної роботи, підвищення їх конкурентної спроможності на міжнародному ринку інтелектуальної праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформаційно-аналітична система контролю та оцінювання навчальної

діяльності студентів ВНЗ: Монографія / А.А. Тимченко, Ю.В. Триус, І.В. Стеценко, Л.П. Оксамитна, В.М. Франчук, Г.О. Заспа, Д.П. Тупицький, О.В. Тьорло, І.В. Герасименко. – Черкаси: МакЛаут, 2010. – 300 с.

2. Використання системи електронного навчання MOODLE для контролю і оцінювання навчальної діяльності студентів ВНЗ: методичний посібник / Ю.В. Триус, І.В. Стеценко, Л.П. Оксамитна, В.М. Франчук,

І.В. Герасименко / За ред. Ю.В. Триуса. – Черкаси: МакЛаут, 2010. – 200 с.

3. Офіційний сайт системи MOODLE [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moodle.org>

4. Дистанційний курс «Географія для вчителів» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1413>

Скопова Олена Сергіївна

викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, elenaskopova5@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФІНАНСІВ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Міжнаціональний карантин вніс свої корективи в організацію освітнього процесу навчальних закладів, тому навчальна практика з фінансів у 2020 році було організовано дистанційно.

Перед викладачами навчальних практики з фінансово-облікових дисциплін була поставлена не легка задача – організувати і провести навчальну практику так, щоби підтримати безперервність у навчанні.

Таким чином, навчальну практику з фінансів було вирішено провести за допомогою модульної об'єктно – орієнтованої динамічної навчальної оболонки Moodle, яка застосовується у нашому навчальному закладі із 2013 року.

Для цього викладачем було створено окрему сторінку для курсу «Навчальна практика з фінансів» для студентів 3 курсу спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

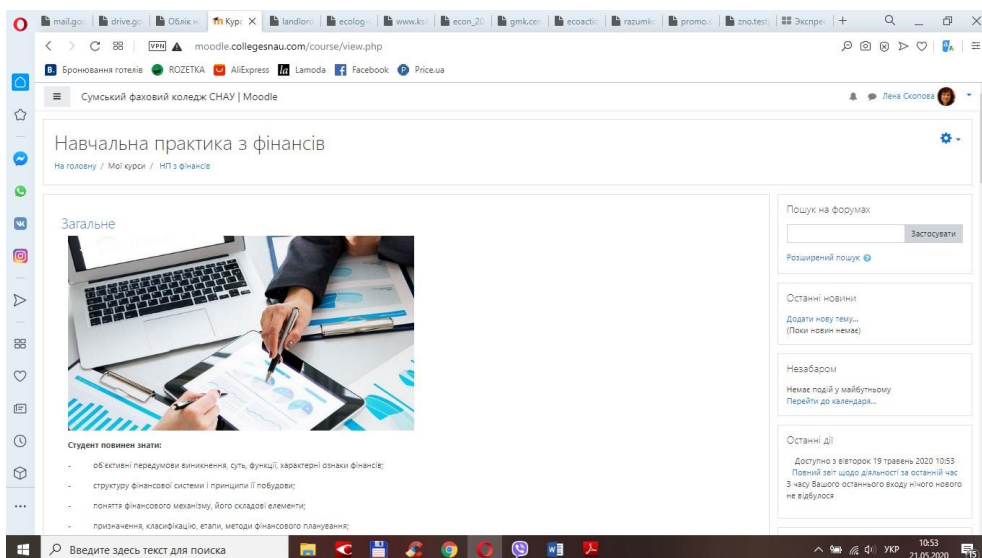

Рис. 1. Інтерфейс програмної оболонки Moodle

Щоденна робота була побудована викладачем за наступною схемою (рис.1).

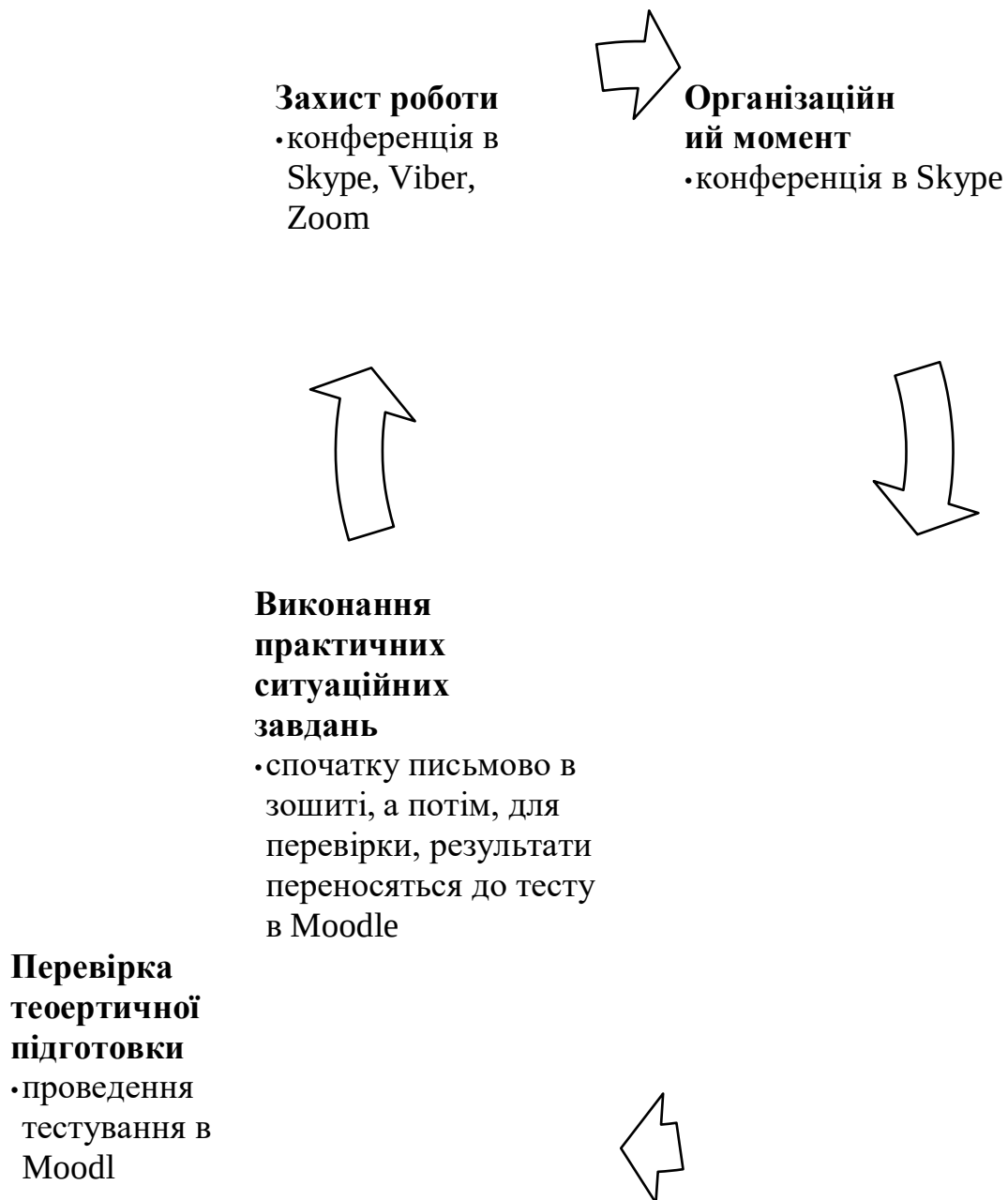

Рис. 2. Організація проведення навчальної практики зі студентами спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» у дистанційному режимі

Щоденно свою роботу студенти розпочинали із конференції в Skype, де викладач проводив ступінний інструктаж з приводу специфіки виконання завдань на поточний день.

З метою перевірки теоретичних знань студентів було організовано тестування в Moodle із використанням тестових питань типу «множинний вибір». Таким чином, студенти налаштовувались на роботу за конкретною темою.

Наступним етапом проведення навчальної практики є безпосередньо виконання завдань. Для початку, студенти виконували ситуативні завдання, заповнювали платіжні документи та розв'язували задачі в робочих зошитах, створених викладачем з використанням даних реально існуючих підприємств України. Після чого, заносили дані до тесту в Moodle типу «вбудовані відповіді (пропущені слова)», що давало їм змогу перевірити правильність виконання завдання. Викладач попутно проводив консультації та контролював виконання завдань через «Журнал оцінок» та «Звіти по учасникам».

Завершальним щоденним етапом проведення навчальної практики є захист звітів за виконаною роботою за день. За допомогою програм Skype, Viber або Zoom (залежно від бажання студента) викладач перевіряв дотримання вимог академічної доброчесності в роботі студента шляхом усного опитування за виконаними за день завданнями. Окрім того, у спілкуванні виявлялись труднощі, з якими стикалися студенти при виконанні того чи іншого завдання.

За результатами захисту робіт студенти продемонстрували свої теоретичні знання та набуті практичні навички на достатньому рівні.

Таким чином, карантин не завадив викладачам Сумського фахового коледжу СНАУ якісно підготувати молодших спеціалістів – фінансистів, а дозволив розширити спектр застосовуваних методів та прийомів при викладанні навчальної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності URL: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html>
2. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? URL: <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazhuje>.

Спіцина Галина Тихонівна

вчитель вищої категорії, Стецьківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області,
spitsinagalya@gmail.com

**ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ
КАРАНТИНУ**

Через пандемію коронавірусу освітні заклади нашої країни працюють дистанційно. Вимушене дистанційне навчання поставило вчителів і батьків

перед непростими викликами: як організувати навчання дітей в умовах карантину, коли вчитель не може бути поруч. І як зрозуміти, чи вивчила щось дитина, коли традиційні способи оцінювання недоступні. [2]

запрошувальним кодом та завантажують виконані завдання, які після

Залежно від якості інтернету, цифрових навичок вчителя і технічних засобів у школярів навчання на відстані дуже різне. Чимало вчителів втілюють віддалене навчання за допомогою груп у Viber, куди скидають завдання. Хтось іде шляхом відеоконференцій через Skype, інші публікують список завдань на сайті школи. [1] Дехто надає перевагу ресурсам для дистанційного навчання, на кшталт Google classroom, Zoom, Moodle, тощо.

На початку карантину наш заклад обрав платформу Google classroom за основу для впровадження дистанційного навчання, де діти реєструються за перевірки відсилають назад з коментарями та оцінкою. Для цього ми з колегами вивчили інструкції та переглянули ряд вебінарів. Відповідно до складеного розкладу занять на період обмеження освітнього процесу, вихованці школи мали доступ до онлайн-консультування.

Так як я працюю вчителем англійської мови, хочу поділитися досвідом, як на практиці я опановувала онлайн інструменти та як пристосовувалася до навчання на відстані.

Спочатку, корегуючи календарно-тематичне планування, об'єднала навчальні теми з урахуванням вікових, психолого-фізіологічних особливостей учнів та рівня сформованості комунікативної компетенції. Для ефективного опрацювання учнями тем, застосовувала інтернет-ресурси, які сприяють забезпеченню формування навичок та вмінь читання, говоріння, аудіювання та письма. А саме, British Council, Duolingo, BBC Learning English, Myspelling, Randall's ESL Cyber Listening Lab.

Крім того, використовувала аудіододатки, інтерактивні онлайн-додатки до підручників, за якими навчаються учні. Надсилаючи завдання, додавала короткі відео з поясненням нового матеріалу, інструкціями до наданих завдань та прикладами виконання.

Розуміючи, що формування первинних навичок письма в початковій школі відбувається на основі відтворення зразків, заповнення пропусків у словах та реченнях, підписів малюнків, складання й запису речень за аналогією, надавала дітям відповідні шаблони із сайту Making English Fun.

Одним із елементів під час дистанційного навчання є тестування. Використання тестів дає практично миттєвий зворотний зв'язок між учнем та навчальним матеріалом завдяки автоматизації обробки результатів тестування. [3] Для себе я обрала освітній онлайн портал На Урок. Тести тут можливо створювати з різними типами питань, а також діти можуть їх пройти кілька разів, що дає електронним тестам перевагу у порівнянні з тестами на папері. Підсумкове тестування за темами, дає можливість швидко і продуктивно оцінити роботу школярів, а також, це чудовий спосіб контролю навичок читання, аудіювання, письма і, навіть, говоріння.

Сьогодні демонструє, що в процесі навчання доцільним є

використання навчального відео, оскільки слуховий та зоровий аналізатори є домінуючими каналами сприйняття навчального матеріалу. Використання відеоматеріалів значно покращує ефективність навчального процесу, спонукає до комунікативної діяльності та дозволяє засвоїти до 65% матеріалу. [4, 102] Матеріал, поданий у вигляді відео, краще сприймається, може підвищити інтерес до дисципліни, активізує мисленнєву діяльність, дає можливість багатократних повторів на заняттях та вдома, демонструє сучасність навчального процесу.

Одним з найкращих серед ресурсів, на мою думку, є Youtube, адже на цьому відеохостингу можна знайти пояснення складних тем відомими педагогами, науковцями, акторами, а ще – науково-популярні відео та анімації, що в комплексі з іншими засобами навчання допомога вчителю донести до учня потрібну інформацію. За допомогою сайту You Tube ми з учнями здійснювали відеоподорожі Великобританією (8-9 класи), мали змогу переглянути найпопулярніші види спорту англomовних країн (10 клас), вчилися писати і читати з учнями початкової школи, тощо.

Незважаючи на те, що від освітніх закладів нашої країни дистанційне навчання вимагає нових знань та умінь, швидкого реагування, обрання дієвих онлайн-інструментів для проведення занять, педпрацівникам, гадаю, вдалося адаптуватися до нових умов. За короткий час, ми зорієнтувалися і відкрили для себе і для своїх учнів безмежні простори онлайн навчання.

Проте хочу зазначити недоліки у роботі: - нестача у здобувачів освіти сильної особистісної мотивації, вміння навчатися самостійно, без постійного підштовхування з боку вчителя або батьків. Деякі учні не забезпечені достатнім технічним обладнанням (комп'ютер та постійний вихід в мережу Інтернет).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Школа онлайн: як карантин впливає на навчання? <https://gre4ka.info/statti/58263-shkola-onlain-iak-karantyn-vplyvaie-na-navchannia>
2. Оцінювання в дистанційному навчанні: запитання-відповіді. <https://nus.org.ua/questions/otsinyuvannya-v-dystantsijnomu-navchanni-zapytannya-vidpovidi/>
3. Тестування в системі дистанційного навчання. <http://2018.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=11>
4. Бучинська Д. Л. ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ – ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ International scientific conference “Open educational e-environment of modern University” – 2015 с.101-106

Трипольська Яна Олександрівна

викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського

національного аграрного університету, tripol_jana_sumy@ukr.net

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Постановка проблеми. Реалії і загрози сучасного світу внесли корективи в

освітній процес. Пандемія стала викликом для всіх учасників освітньої діяльності і поставила нові завдання в організації якісного навчання. Одним із необхідних засобів реалізації процесу навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій стало дистанційне навчання. Використання дистанційних форм і методів навчання дає можливість викладачеві не тільки надати у повному обсязі складний теоретичний матеріал, але й презентувати його за допомогою різних відеоматеріалів. Це допоможе студентам засвоїти знання, сприятиме можливості застосовувати набуті знання на практиці, налаштовуватиме студентів на самостійне опанування, сформує інформаційну культуру.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема застосування дистанційного навчання в навчальному процесі не є новою. До неї зверталися багато вітчизняних і закордонних науковців, вона є предметом дослідження В. Дивака, Н. Думанського, Т. Крамаренка, В. Попова, В. Трохименка, А. Хуторського і Є. Полата (дослідження, стосовно впровадження дистанційного навчання в систему вищих закладів освіти). Серед зарубіжних науковців можна виділити дослідження з даного питання Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Сімонсон, М. Мур. Незважаючи на велику кількість досліджень і публікацій, сучасна дистанційна освіта в Україні виявилася не достатньо підготовленою до викликів сьогодення, де з різних причин не застосовуються всі можливості принципово нових форм і методів навчання.

Мета статті - з'ясувати сутність поняття «дистанційне навчання», дати характеристику основних форм, інструментів і прийомів дистанційного навчання під час викладання біології.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової та методичної літератури дозволяє зробити висновок, що у методиці викладання існує багато визначень терміну поняття «дистанційне навчання», немає єдиного підходу щодо його трактування. Так, у наказі Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 №466 «Про затвердження положення про дистанційне навчання» визначено, що *дистанційне навчання* – це індивідуальний процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії відділених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [4, с. 4]. Долинський Є. В. характеризує *дистанційне навчання* як сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій, від тих, хто навчає, до тих, хто навчається [3, с. 205].

Тобто метою дистанційного навчання є можливість надання освітніх послуг, інформації та джерел її пошуку, контроль і оцінка якості знань шляхом застосування сучасних інформаційних, цифрових і комунікаційних технологій.

Характерними рисами дистанційного навчання науковці визначають:

1) інтерактивність навчання – забезпечення діалогу і постійної підтримки, які

не можливі в більшості традиційних систем навчання; 2) гнучкість навчання студентів; 3) індивідуалізацію навчання; 4) можливість використовувати в навчальному процесі нові досягнення інформаційних технологій; 5) високу самоорганізацію студентів, завдяки якій підвищується творчий і інтелектуальний потенціал [1, с. 4].

Ефективність дистанційного навчання залежить від рівня підготовки тих, хто навчає, а саме: викладачів, які мають володіти сучасними педагогічними і комунікаційними технологіями, психологічно готові до роботи зі студентами у нових умовах. Саме з погляду форми взаємодії студента і викладача дистанційне навчання відрізняється від традиційного, де головна роль належить викладачу. Під час же дистанційної форми навчання роль викладача і студента дещо змінюється. Від студента вимагається новий підхід до навчання: самостійність пошуку, аналізу джерел інформації, систематизації та узагальнення інформації, самоорганізація і самоконтроль. На викладача покладається роль координатора пізнавального і навчального процесу, коригування навчального курсу, що вивчається, керування навчальними досягненнями і здобутками студентів, консультування.

Технології дистанційного навчання є могутнім засобом пізнання, оскільки, на думку Болюбаш Н. М., саме інформаційні технології дозволяють урізноманітнити джерела інформації, надають можливість студенти обирати зручний для нього час, гнучка система консультацій студент-викладач та демократизація стосунків тощо [2].

Інструментів реалізації дистанційного навчання дуже багато. Наведемо приклади лише деяких з них.

Електронна пошта - це стандартний сервіс Інтернету, що забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, так і у відкритому чи зашифрованому вигляді. У системі освіти електронна пошта використовується для організації спілкування викладач-студент, студент-студент.

Форум – одна з найпоширеніших форма спілкування викладача й студентів у дистанційному навчанні. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру.

Чат - спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування учасників навчального процесу через інтернет. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат. Даний інструмент надає можливість у режимі реального часу надати консультацію, скорегувати навчальний процес, дати відповіді на актуальні питання, допомогти в пошуках інформації.

Відеоконференція - це конференція реального часу в on-line режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач), своєчасне інформування усіх учасників конференції. Відеоконференція дозволяє проводити заняття у режимі реального часу, встановлювати прямий зв'язок зі студентами, пояснювати

начальний матеріал, який був незрозумілий, розв'язувати задачі. Викладач і студенти можуть бачити один одного, є можливість супроводжувати лекцію наочним матеріалом.

Платформа Google Classroom дозволяє організувати on-line навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки інтернет-системи. Викладач має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання.

Соціальні мережі та Viber дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорювати теми, завдання, проблеми, інформацію.

З усього вищесказаного можна зробити висновок, що інструментів реалізації дистанційного навчання багато і викладач може обрати найзручніший для себе, той, який відповідає основному принципу безперервності освітнього процесу і націлений на оволодіння студентами навичок самостійної освітньої роботи, на формування у них ключових компетентностей [4,с.20-22].

У Сумському фаховому коледжу СНАУ дистанційне навчання з біології відбувається на платформі Moodle – Modular Object – Oriented Dynamic Learning Environment – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають системою управління навчанням (LMS), яка надає викладачам і студентам розширений набір інструментів для комп'ютеризованого навчання. Зокрема, дана платформа, надає можливість:

- подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, інструкційні матеріали до практичних і лабораторних робіт, відеоматеріал, урок як сукупність веб-сторінок з можливим проміжним виконанням тестових завдань, завантаження різноманітних довідників, підручників, додаткового матеріалу);
- здійснювати контроль знань студентів у вигляді тестування з використанням питань закритого (множинний вибір правильної відповіді та відповідність) і відкритого типів;
- виконання індивідуальних і творчих завдання з можливістю пересилання відповідних файлів;
- система надає інструменти моніторингу навчальної діяльності студентів: щодо загального часу роботи студента з конкретним навчальним предметом, відповідними темами або складниками навчального матеріалу, загальної успішності групи в процесі виконання тестових завдань тощо;
- Moodle має у своєму інструментарії: форми здавання завдань; дискусійні форуми; завантаження файлів; журнал оцінювання; обмін повідомленнями; календар подій; новини та анонси; онлайн-тестування; Вікі-ресурси [3].

Наприклад, курс біології (основи екології) поданий у вигляді окремих тем (модулів). Кожна тема містить теоретичний (текстовий файл, де коротко і логічно викладений матеріал, для кращого засвоєння використані таблиці і схеми) і практичний (основні питання, відповіді на які студент повинен знати після опрацювання теоретичної частини) матеріал з даного питання. Для

кращого візуального сприйняття теоретичного матеріалу до кожної теми створені презентації.

Для контролю і моніторингу навчальної діяльності студентів подано тести з множинним вибором відповіді і тести на відповідність, результати яких відображено в журналі оцінок.

Завдяки функції «Завдання» студенти надають відповіді на індивідуальні і творчі питання, а також виконують і надсилають практичні та лабораторні роботи, до яких надається покрокова інструкція та додатки, що містять малюнки, схеми (див. рис.1, рис.2).

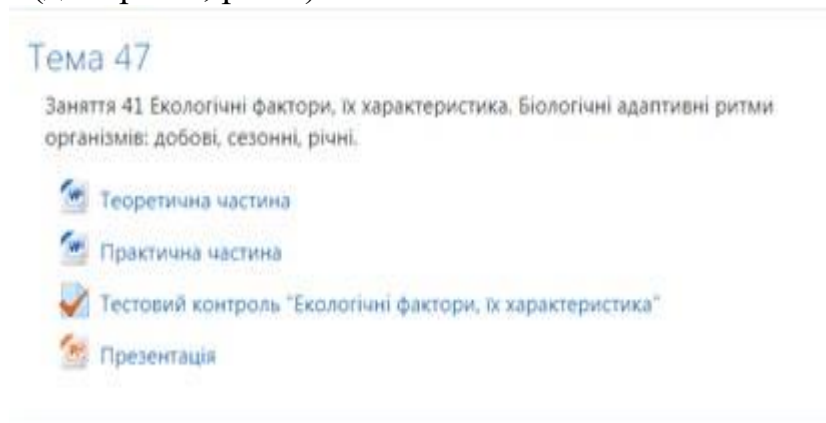

Рис. 1 Сторінка Moodle – Лекційний матеріал

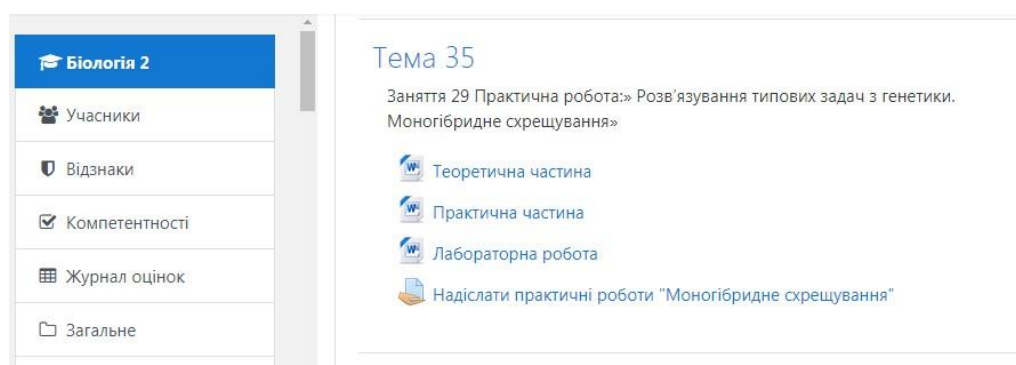

Рис. 2 Сторінка Moodle – Матеріал до практичної роботи

Отже, дистанційне навчання – це вимога сучасної освітньої діяльності, яке має свої переваги та здійснюється за допомогою різноманітних інструментів і інформаційних ресурсів. Його впровадження у навчальний процес повинно бути насамперед спрямоване на глибоке розуміння навчального матеріалу; формування таких компетенцій, як: комунікація (спілкування за допомогою засобів інтернету, постійний зв'язок викладач-студент), інформатизація (пошук, аналіз, систематизація і осмислення різноманітних джерел інформації), самоосвіта (вміння самоорганізуватися і навчатися самостійно знаходити рішення, самовдосконалюватися).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамова І., Головачук Т. Дистанційне навчання: сучасний погляд та переваги. *Витоки педагогічної майстерності*. Вип. 10. 2012, С. 3-6.

2. Болюбаш Н. М. Фактори та умови формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами інформаційного середовища Moodle. Режим доступу: – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em17/emg/html>.

3. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. Вип. 14. 2010, С. 202-207.

4. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації: Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna20osvita-2020.pdf>

Шумкова Вікторія Ігорівна

кандидат економічних наук, викладач економічних дисциплін, Сумського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету,

vik_shumkova@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Навчальна практика для студентів 3 курсу спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» у Сумському фаховому коледжі Сумського національного аграрного університету є невід’ємним елементом навчального плану професійної підготовки студентів.

Головна мета навчальної практики з банківських операцій - закріпити теоретичні знання, одержані під час вивчення навчальної дисципліни «Банківські операції», а головне її завдання - закріплення і поглиблення одержаних в процесі навчання умінь і навичок майбутньої професії, особистих якостей спеціаліста згідно з кваліфікаційною характеристикою, систематизація і закріплення теоретичних знань способом самостійного виконання різних видів банківських операцій та їх обліку.

Для забезпечення виконання мети та завдання навчальної практики у поточному навчальному році викладачем було використано елементи системи дистанційного навчання. Дистанційне навчання – це така форма організації освітнього процесу, основою якої є самостійна робота людини, яка навчається. По своїй суті, дистанційне навчання передбачає таку організацію навчального процесу, коли студент навчається самостійно за розробленою викладачем програмою і віддалений від нього у просторі чи в часі, однак може вести діалог з ним за допомогою засобів телекомунікації. [2]

Дистанційне навчання у СФК Сумського НАУ організовується та проводиться з використанням засобів платформи Moodle. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment - це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають також системою управління навчанням (LMS), системою управління курсами (CMS), віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для

навчання, яка надає викладачам, студентам та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного.[1]

Навчальна практика з банківських операцій складається із завдань за темами згідно з навчальним планом:

- операції з формування ресурсів комерційного банку
- операції з обслуговування платіжного обороту;
- операції з готівкою;
- операції з пластиковими картками;
- кредитні операції;
- операції з векселями;
- операції з цінними паперами;
- інвестиційні операції;
- операції банків з іноземною валютою;
- операції з надання банківських послуг;
- операції із забезпечення фінансової стійкості банку.

Завдання з практики побудовані таким чином, щоб студенти, використовуючи додаткові дані із курсу, що розміщено на платформі Moodle та офіційних сайтів комерційних банків України могли ефективно виконати програму практики.

У процесі розробки завдань з навчальної практики викладач використовував питання «Вкладені відповіді», що є гнучким інструментом для створення тестових питань. За їх допомогою можна вставляти поля для введення відповідей безпосередньо в текст питання, в будь-якому місці і в будь-якій кількості.

Приклад завдання практики представлено на рисунку 1.

Питання 1
Відповіді ще не було
Макс. оцінка до 4,00
Відмітити питання
Редагувати питання

Діяльність банку станом на 01.02.2020 характеризується такими показниками: **строкові вклади** фізичних осіб – 2 734 млн. грн.; розміщені банком міжбанківські **кредити (депозити)** – 1 739 млн. грн.; кошти суб'єктів господарювання (депозити) – 3 536 млн. грн.; довгострокові **кредити** фізичним особам – 3 501 млн. грн.; кошти від НБУ (**кредит «овернайт»**) – 370 млн. грн.; статутний фонд – 920 млн. грн.; емісійні різниці (від розміщення акцій) – 55 млн. грн.; вкладення в дочірні компанії – 1 341 млн. грн.; резервний фонд – 235 млн. грн.; **кредити**, надані юридичним особам, – 2 300 млн. грн.; кошти фізичних осіб на поточних (карткових) рахунках – 1 650 млн. грн.; випущені банком облігації – 1 600 млн. грн.; придбані банком ОВДП – 935 млн. грн.; споживчі **кредити** банку – 1 684 млн. грн.; фонд капітального розвитку – 400 млн. грн.

Необхідно згрупувати та розрахувати показники діяльності банку за напрямками здійснення (основними розділами балансу банку): капітал, зобов'язання та активи.

Активи, млн. грн. (вказати розраховану суму)

Капітал, млн. грн. (вказати розраховану суму)

Зобов'язання, млн. грн. (вказати розраховану суму)

Пасиви, млн. грн. (вказати розраховану суму)

Рис. 1. Завдання з навчальної практики з банківських операцій

Отже, технології дистанційного навчання є могутнім засобом пізнання, здобуття освіти, а також навичок і вмінь, які необхідні майбутньому спеціалісту.

Дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а викладачам в свою чергу дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання із застосування концептуального і математичного моделювання явищ і процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності URL: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html>
2. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? URL: <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazjuje>.

Чирва Наталія Іванівна

голова циклової комісії загальноосвітніх дисциплін, викладач другої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, natchir1981@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Впровадження в навчальний процес елементів дистанційного навчання є важливим етапом освітнього розвитку студентів. Сучасні засоби комунікацій надають дистанційні аналоги навчальним контактам, та розширюють їх можливості. Основні форми дистанційного навчання:

Лекція – одна з найважливіших форм навчальних занять, за якою викладач викладаючи навчальний матеріал, допомагає учням сформулювати проблеми; опанувати логіку пізнання; зробити власні відкриття. Лекції при дистанційному навчанні можуть проводитися в реальному і нереальному часі, фронтально й індивідуально. Доцільним є проведення “електронних лекцій”.

Індивідуальні або групові консультації – надають допомогу в самостійному опануванні навчальним матеріалом. Вони включають в себе застосування: телефону, електронної пошти, вайберу, скайпу, відео- й телеконференцій та ін.

Семінари – дискусії з розглянутої тематики. Недолік традиційних семінарських занять полягає в пасивності слухачів, створення видимості активності шляхом попереднього розподілу питань і виступів, відсутність справді творчої дискусії. Семінари можуть проходити і у нереальному масштабі часу (off-line) і при цьому викладач може оцінити активність кожного слухача.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й студентів у дистанційному навчанні. Форум може бути присвячений будь-якій проблемі або темі. Викладач реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією.

Веб-квести – організація дослідницької діяльності студентів в мережі Інтернет. Квести створюються для того, щоб студенти вчилися використовувати отриману інформацію з практичною метою. Дана технологія сприяє розвитку критичного мислення, аналізу, синтезу і оцінки інформації.

Вебінар – технологія, що дає можливість повною мірою відтворити умови спільної форми організації навчання, а саме семінарських і лабораторних занять, лекцій тощо. При цьому учасники вебінару можуть фізично знаходитися в різних місцях, а їх взаємодія забезпечується завдяки активному застосуванню засобів аудіо- та відеообміну даними і спільної роботи з різноманітними об'єктами.

Дистанційні олімпіади – мережева форма творчого розвитку студентів. **Дистанційні проекти.** Освітня взаємодія дистанційних студентів організовується для вирішення творчих завдань. Дана форма дуже ефективна при написанні наукових робіт і досліджень. Правильна організація педагогом цієї форми навчання, призводить до розвитку дослідницьких здібностей.

Дистанційні курси для студентів – розвиток креативного напрямку в дистанційному навчанні.

Видання тематичної електронної розсилки, випуск електронного освітнього журналу – розміщення творчого продукту на сервері, представлення та захист його в дистанційних телеконференціях допомагають студентам виробляти відповідальність за кінцевий результат діяльності.

Для реалізації зворотного зв'язку між викладачем і студентами використовуються технології онлайн спілкування: чати, адресні звернення, електронні консультації, які сприяють постійному індивідуального контакту з викладачем, забезпечують оперативність отримання персональних консультацій.

Дистанційна освіта має такі варіанти застосування у процесі викладання фізики: робота з обдарованими дітьми (підготовка до фізичних олімпіад та фізичних конкурсів); випереджувальне навчання; підготовка до ЗНО; тестування; робота з дітьми, які обмежені в пересуванні; організація колективних заходів за схемою один до багатьох (майстер класів, відкритих занять); багато до багатьох. У процесі навчання фізики доцільно використовувати дистанційні курси, які стимулюють студентів отримувати знання самостійно; показують, як це потрібно робити; навчають, як треба при цьому думати і чому при цьому потрібно думати саме так; гарантують успішне навчання і на цій основі викликають задоволення від процесу пізнання, бажання повторити задоволення від процесу пізнання, бажання спробувати свої сили в більш складній ситуації; надають можливості для самореалізації; привчають до з'ясування сутності завдання.

Дистанційні курси не повинні містити велику кількість тексту, а мають: складатися з невеликих за обсягом і змістом модулів, представлених в основному, картинками, зображеннями, мультиплікацією і звуком (кожен такий модуль повинен стимулювати студента замислюватися над особливістю завдання або досліджуваного матеріалу, формувати звичку виявляти сутність явища і з'ясовувати її); дозволяти переключатися в режим роботи з програмами, використовуваними для вирішення запропонованих завдань, і знову повертатися до нього після їх розв'язання або з метою повторного вивчення матеріалу при неуспішному розв'язанні проблем; охоплювати невеликі фрагменти тексту, що використовується для тренування уважності і вдумливого дослідження цього тексту; стимулювати пошук необхідної для вирішення завдання інформації в попередніх модулях; ставити завдання і питання, над якими хочеться думати, і вирішувати їх у ході опанування курсу, показуючи приклади конструктивного

мислення; мати простий і зрозумілий інтерфейс, що дозволяє легко і просто звернутися до будь-якого модуля курсу; працювати з максимальною роздільною здатністю в повно екранному режимі, щоб не псувати зір і зменшити стомлюваність; функціонувати в будь-яких браузерах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александров В. В. Заочна дистанційна освіта як імператив становлення інформаційного суспільства // Сучасний стан вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи: Всеукр. наук.-метод. конф., 24–25 трав. 2000 р., Київ (Україна): Тези доп. / АПН України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – С. 24–25.
2. Биков В. Дистанційна освіта – перспективний шлях розвитку професійної освіти // Пед. газ. – 2001. – Січ. (№ 1). – С. 2.
3. Гуров Е. А. Дистанційна освіта як психолого-педагогічна проблема // Шляхи реформування заочної (дистанційної) вищої освіти: Всеукр. наук.-метод. конф., 11 – 13 жовтня 2000 р. / Укр. акад. друкарства. – К., 2000. – С. 48–49.

СЕКЦІЯ СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Канівець Анна Євгенівна

ФОП Канівець А.Є., shulyak.anna90@gmail.com

СИНЕРГЕТИКА В ОСВІТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВНИКА

Розвиток і становлення сучасної освіти передбачає перегляд класичної педагогічної парадигми, оновлення змісту освіти, зміну освітніх пріоритетів. Серед нововведень актуальними стають ідеї синергетики та синергетичного мислення.

Оскільки освіта є соціальним механізмом самоорганізації, то закономірним є інтерес до синергетики, до реалізації синергетичного потенціалу сучасної освіти.

Насамперед, зауважимо, що синергетика – це теорія самоорганізації або теорія спонтанного виникнення та самопідтримки впорядкованих часових і просторових структур у відкритих нелінійних системах різної природи, тому її засадними поняттями є «самоорганізація», «відкритість», «нелінійність», «нерівноважність», «біфуркація», «флуктуація», «дисипативні структури», «атрактори». [1, С. 8]

Традиційна система навчання зорієнтована на навчальний предмет, а не на особистість студента, на репродуктивний характер діяльності, вербальні методи навчання, авторитарний стиль спілкування, жорстку регламентацію навчального процесу.

Особливо цінним методологічним положенням синергетичної парадигми є виявлення закономірностей становлення нових структур внаслідок проходження системами етапів динамічного хаосу та появи різних атракторів нової організації, що дозволяє пояснити не лише виникнення принципово нових форм організації систем, але й зрозуміти появу креативних властивостей (творчих здібностей людей) як системи в цілому, так і її

елементів. У цьому контексті синергетична модель особистості може виглядати наступним чином:

- на мікрорівні особистість постає як суб'єкт саморозвитку зі своїм неповторним індивідуальним образом, високорозвиненою духовністю, творчим началом тощо;
- на мезорівні – як суб'єкт професійного становлення, основною ознакою якого є наявність цілісного комплексу професійно значимих характеристик (якостей, рис, переконань, ідеалів, цінностей);
- на макрорівні – як суб'єкт цивілізації, універсальними характеристиками якого є ноосферне мислення, планетарна свідомість, полікультурність, гуманістична культура, громадянськість, толерантність тощо [3, С. 39]

Головне завдання викладача – розвивати мислення та креативність, формувати здатність узагальнювати наявні теоретичні та практичні знання для вирішення проблем і одержання нового знання, сприяти оволодінню методологією формування системи знань. Забезпечення нового рівня якості освіти, який відповідає сучасним вимогам інформаційного суспільства, потребує нового рівня викладання.

З погляду синергетики, в організації освіти головним є не передача знань, а навчання оволодінню способами поповнення знань та їх оновлення, швидкої орієнтації в розгалуженій системі знань. У процесі навчання головне – навчити студентів методам самонавчання.

Самоосвіта – це цілеспрямована, систематична, пізнавальна діяльність з окресленою метою, усвідомленням засобів її досягнення, якою управляє особистість, самостійно аналізує та оцінює свої здібності та знання.

Лейтмотивом багатьох педагогічних досліджень є ототожнення організації самостійної роботи учнів над збагаченням своїх знань, умінь, розвитком своєї особистості з самоорганізацією.

Так, В.О.Якунін розуміє самоорганізацію як спосіб організації самим студентом особистісної пізнавальної діяльності.

І.О.Донцов, підкреслює, що навчання це взаємопов'язана діяльність викладача і студента, єдність управління і самоуправління, де організаторська діяльність викладача і самоорганізація студентів тісно співвідносяться між собою, при цьому досвід самоорганізації студентів складається на старших курсах.

Ознаками слабкої самоорганізації, на думку І.О.Донцова, є пропуски занять, несистематична підготовка навчальних завдань, несвоєчасне їхнє виконання, невміння підготуватися до чергових занять, штурмівщина, аврали та ін. Серед зовнішніх факторів, що ускладнюють навчальну самоорганізацію, він підкреслює неузгодженість та недосконалість складання розкладу, проте хто добре вчиться, вміє організуватися сам, менше відчуває зовнішні умови організації навчального процесу.

Проте, на цю думку є інший погляд. Так, О.П.Рудницька вважає, що педагог – це консультант, порадник, помічник суб'єкта самоосвіти і самовиховання, проте не його прямий учасник.[2, С. 24]

В умовах сучасності, розвитку сучасних технологій синергетичний потенціал є дуже великим, а для фахового спеціаліста – юриста – безмежний. Специфіка юриспруденції зумовлена постійними законодавчими змінами, посиленням чи послабленням регулювання суспільних відносин. У таких відносинах спеціаліст повинен вміти підлаштовуватись під обставини. Досягти цього можна завдяки постійному розвитку професійних навичок та знань, опануванню нових методів та прийомів навчання та роботи. Самоінвестування в свою освіту згодом трансформується в бездоганну репутацію та упізнаваність на ринку праці як майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кремень В.Г. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К. Педагогічна думка, 2012. – 368 с
2. Новаченко Т. В. Самоорганізація діяльності державного службовця: вітчизняний та європейський досвід : навч.-метод. матеріали / Т. В. Новаченко ; уклад. Н. В. Ясько. – К. : НАДУ, 2013. – 96 с.
3. Протопопов А. И., Вязовский А. В. Инстинкты человека: попытка описания и классификации / А. И. Протопопов, А. В. Вязовский. – Якутск: Компания «Дани АлмаС», 2011. – 144 с.

Рубан Ольга В'ячеславівна

*викладач вищої категорії, викладач-методист, кандидат філософських наук,
Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного
університету, rubanrov@ukr.net*

Підлісний Ігор Сергійович

*інженер, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного
університету, koledgsnau@ukr.net*

TIME OF THE “NEW STORY” IN EDUCATION

Over the past decade, we have heard a large number of thoughts and assessments regarding domestic education: “crisis”, “decline”, “destroyed what was”, references to “Soviet education”, etc. I think that nobody will be surprised by the fact that the world does not stand on the place - “everything flows - everything changes”, it is difficult to “enter the same river twice” - these classic sayings relate to the current state of Ukrainian education and not only Ukrainian.

The world is changing - its structural components are changing, even those that were considered stable / perfect / exemplary. What can we say about education, which is a response to demand, social demand...

The following examples will help to understand the changes that occur: - the importance of knowledge skills. The period of "Perestroika" opened up new perspectives and language skills promotes new opportunities, including human self-realization in the process. A couple of decades have passed and technology and programs have appeared that allow you to overcome the language barrier ... The next example is passenger transportation. Remember the queues at the box office at the

train station, a couple of years ago, and the modern opportunities to buy tickets online. Or, payment of utility bills ... - we can continue the list of changes to which a person adapts, gets used, uses, improves ... and once was very skeptical - this is a life in which “everything flows - everything changes” ...

Similar changes are occurring in the education system. Answer the questions: Do all graduates work in their specialty? Why not?

Each student independently and deliberately chose his profession, educational institution?

Why does a person get a different education during his life, works in various professions?

And there are many more “why”, there are answers, both subjective and objective - new requirements of the time, market “demand and supply”, the convenience of obtaining knowledge, the independence of choice of the subject-applicant for educational services, etc.

The modern “quarantine period” has confirmed the need for changes in the educational system, pushed for these changes. The “bureaucratic machine” felt a “shake-up” and eased the pressure, allowing, for example, more creativity, independence in the process of distance work. So, nobody canceled plans, programs, but we almost saw the helplessness of a large army of officials from education. Reports were added as “reinsurance” in relation to the “bureaucratic machine”, overnight - new challenges - new opportunities.

Most students miss the traditional form of training, but as it turned out during the creative work, sadness is associated with the restriction of “live” communication with classmates, “fellow students”, and knowledge, if desired and discipline, can be obtained remotely. A few quotes from the works of students:

“Because of quarantine, we are all forced to sit at home and, frankly, there are not enough walks, meetings with friends, simple live communication. But do not forget that quarantine is not a vacation, training continues for teachers and students ...”;

“I like to carry out various types of tasks, write what I think in this or that case ...”;

“As for the training itself, there are more and more tasks with each week, which forces me not to waste time in vain and put maximum effort and attention into study.”

“... at first it was difficult at home to force yourself to study. But I'm used to it and I even like this form of training. I like to make tea for myself, take sweets and write notes or solve some tests. I had time to prepare for independent external evaluation, for sports, and also began to watch films in the original language. Quarantine is the time to improve yourself.”

Modern quarantine for education is another impetus, an attempt by the educational system to organize itself, to adapt to new challenges, to new conditions.

The educational system changes over time - this is natural. In conclusion, I recall the words of the modern Israeli military historian-mediievalist, professor of the historical faculty of the Hebrew University in Jerusalem Yuval N. Harari: “Since largescale human cooperation is based on myths, the way people cooperate can be

altered by changing the myths – by telling different stories.” [1, P. 33], the thinker continues and gives an example of how under certain circumstances myths can change quickly: “In 1789 the French population switched almost overnight from believing in the myth of the divine right of kings to believing in the myth of the sovereignty of the people.” [1, P. 33].

The time has come for a “new story” in education, it is worthwhile for all participants in the educational process to understand this.

REFERENCES

1. Harari, Y. N. Sapiens: A brief history of humankind. Random House, 2013: 68

СЕКЦІЯ СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Єфременко Оксана Анатоліївна

викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, efremenkooksanasnay@gmail.com

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА - МОЖЛИВІСТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ

Трансформація суспільства та життєдіяльність людини в останні роки змінюються надзвичайно швидко. Ці зміни зумовлені процесами глобалізації та інформатизації, які проникли в усі сфери суспільної діяльності. Певним чином змінюється і система освіти в Україні – відбувається інформатизація закладів освіти, всі викладачі (незалежно від спеціалізації) мають достатній рівень інформатичної компетентності та інформаційної культури, поступово впроваджуються програми інклюзивного навчання, у навчальному процесі активно використовуються інтерактивні технології тощо. ІКТ суттєво розширюють можливості педагога, оптимізують управлінські процеси, таким чином формуючи в студента важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності. Усе це вказує на той факт, що система освіти в Україні орієнтується на кращі міжнародні інновації і традиції. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI сторіччі зазначається, що одним із пріоритетів є рівний доступ громадян України до якісної освіти незалежно від національності, статі, соціального походження і майнового стану, віросповідання, місця проживання і стану здоров'я. У той же час слід зазначити, що економічні реалії сьогодні не сприяють реалізації цих положень у повній мірі. Щоб у повному обсязі забезпечити рівний доступ усім молодим громадянам України до справді якісної освіти, доцільно скористатися можливостями дистанційного навчання, використовуючи для цього сучасні мережеві сервіси та програмні продукти. [1]

Дистанційне навчання здійснюється студентом і викладачем без їх регулярного особистого контакту в закладі освіти за умови активного використання інформаційних технологій (аудіо, відео, комп'ютер, Інтернет). Основною ідеєю дистанційного навчання є створення освітнього інформаційного середовища (комп'ютерні джерела інформації, електронні бібліотеки, відео-та аудіо-колекції, книги та посібники тощо). За цих умов використання освітнього середовища надає студентам унікальні можливості набуття знань не тільки під керівництвом викладача чи тьютора (репетитора,

коуча, родичів), а й самостійно – за власними потребами та уподобаннями. У Наказі міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» подано таке трактування: «дистанційне навчання – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційнокомунікаційних технологій» [2].

Дистанційна освіта не є новим явищем і способом навчання. Коли ми говоримо про «дистанційні технології в освіті» — маємо на увазі конкретні платформи та інструменти (наприклад, Moodle, Google Classroom, Zoom, Skype, Google Suite/Docs тощо), які дозволяють студентів і викладачу спілкуватися, виконувати і перевіряти завдання, контролювати відвідуваність, організовувати семестровий контроль і атестацію тощо. Такі технології, залежно від країни, закладу освіти та дисципліни, яка вивчається, можуть бути інтегровані на будь-якому етапі навчального курсу. Тут важливі ініціатива викладача до впровадження таких технологій, готовність студентів їх використовувати і технічна можливість обох сторін ці технології застосовувати. [3]

До впровадження карантину багато українських закладів освіти могли навчати дистанційно (як форма освіти), і фактично в Сумському фаховому коледжі Сумського національного університету тією чи іншою мірою в навчанні використовувалися дистанційні технології. Технології для дистанційного навчання використовувалися в закладі вже понад 7 років Використання платформи Moodle у процесі навчання в коледжі створило можливості для:

- урізноманітнення форм навчання (очна, дистанційна; індивідуальна, колективна, групова; активна, інтерактивна; тощо);
- урахування індивідуальних особливостей сприйняття студентами інформації (аудіали, візуали і кінестетики);
- розвитку вміння студентів вибудовувати свою власну освітню траєкторію, вміння планувати та регулювати свій час;
- формування в студентів активної життєвої позиції;
- розвитку в студентів навичок контролю та самоконтролю;
- підвищення інтересу та мотивації студентів до навчання;
- інтенсифікації навчання тощо.

Але в березні 2020-го перед викладачами несподівано постало болюче питання: чи можливо повністю отримувати/надавати освіту з використанням дистанційних технологій навчання?

Актуальними стали питання про:

- форми та типи завдань для екзаменаційного/залікового контролю: чи залишаємо екзаменаційні/залікові запитання такими самими, чи адаптуємо;
- онлайн-синхронні vs онлайн-асинхронні іспити/заліки;
- критерії оцінювання іспитів у режимі онлайн – як провести сесію не

- лише для формальності, але й з метою навчання та перевірки знань;
- адаптацію усного формату опитування в режимі онлайн;
- подолання викликів: відсутність якісного доступу до Інтернету, щоб бути присутнім онлайн;
- психоемоційний компонент.

Певна річ, вирішення таких питань не відбувається легко й швидко навіть у звичайних умовах, не кажучи вже про терміновість, яку привніс карантин, і, відповідно, необхідність переносити освіту в онлайн.

Однією із проблемою є й те, що в одному закладі освіти можуть бути абсолютно різні особливості навчання. Наприклад, юридичне відділення має одні підходи до методів навчання, дослідження джерел тощо. Інший меридіан — обліково-фінансове, де методики, характеристики, плани навчання мають свої особливості.

І, нарешті, питання, яке постає перед коледжанською спільнотою, — психологічна готовність/неготовність студентів і викладачів до роботи/навчання дистанційно. Бо технологічні аспекти — не така велика проблема, і їх можна з часом подолати, доклавши додаткових зусиль. А поведінково-методологічний, дидактичний бік цього питання потребує особливої уваги. Адже академічне середовище не дуже комфортне для роботи і в звичайний час, — це постійний стрес і для студентів, і для викладачів, а тепер, під час освіти онлайн, посилилася проблема вигорання, бо в кожного своя реакція на це — від банальної втоми очей до складнощів з освоєнням нових інструментів.

Підбиваючи проміжні підсумки ситуації з бурхливим переходом українських закладів освіти на дистанційне навчання, зазначимо, що це величезний і складний виклик, який приносить освітянському середовищу неабиякі труднощі та проблеми, — водночас це й чудовий шанс зробити українську освіту більш конкурентоспроможною, гнучкою, привабливою і якісною. Від того, як ми скористаємося цим шансом, залежить майбутнє освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція Нової української школи. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ від 25.04.2013 р. № 466 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
3. Пінчук О. П. Проблема формування ІК-компетентності студентів у відкритому інформаційно-освітньому середовищі: аспект використання соціальних мереж у навчанні / О. П. Пінчук // Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2016. - № 8. - С. 5-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2016_8_3

Рубан Ольга В'ячеславівна

*викладач вищої категорії, викладач-методист, кандидат філософських наук,
Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного
університету, rubanrov@ukr.net*

Нємцева Олена

*студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету, nemcevaolena@gmail.com*

ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах сьогодення дистанційним навчанням вже нікого не здивуєш, бо велика частка різного рівня навчальних закладів в Україні в деякій мірі давно вже використовує в початковому процесі технології, які допомагають процесу отримання знань дистанційно.

Все частіше, в останні десятиріччя, студенти обирають дистанційну форму навчання для отримання освіти, чи підвищення кваліфікації. Це вимога часу, тому від сучасних тенденцій нікуди не дітися. Внаслідок чого, багато ВНЗ, розуміючи ці тенденції, розвиваються в цьому напрямку.

Ми з'ясували, що існує значна кількість наказів та нормативно-правових документів, які регулюють відносини між учасниками навчального процесу, наприклад: Закон України №1556-VII від 01.07.2015 «Про вищу освіту», Наказ МОН №466 від 25.04.2013 Про затвердження Положення про дистанційне навчання, Наказ МОН №761 від 14.07.2015_ Про затвердження Змін до Положення про дистанційне навчання, Наказ Міністерства № 1518 від 30.10.2013 Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання, тощо, на перший погляд здається список нескінченний, його роль вагома, бо формує вітчизняну освіту, впливає на її якість.

Ми навели невеликий приклад документів, які встановлюють основні «правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створюють умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях»[1].

Саме наведені документи пояснюють і регулюють таку форму роботи, як дистанційне навчання, наприклад, що «завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізувати конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей» [2]. Чи, той факт, що «дистанційне навчання організовується відповідно до робочих навчальних планів ЗНЗ, що затверджуються наказом керівника ЗНЗ за погодженням з органом управління освітою». [3]. Чи впливає

кількість правових документів на якість освіти питання відкрите, але за час карантину маю власне бачення, отримувача освітніх послуг двох спеціальностей, щодо дистанційного навчання.

Кажуть, що думки матеріалізуються. Березень 2020 довів, що – так – в країні ввели карантин, і ми навчаємося дома – дистанційно. Особисто я спочатку так зраділа, бо можна до комп'ютера приносити чай та солодощі, коли вчиш пари, паралельно слухати якусь улюблену пісню, із репертуару Тіни Кароль. І найголовніше, можна прокидатися не о 06:00, а о 10:00. Мені дуже сподобалось таке навчання, прокинувся, швиденько виконав всі пари, і маєш купа вільного часу. Так було до певного моменту...

Із власного досвіду: я здобувачка двох спеціальностей, з початком сесії на заочному відділені, все змінилося – вдвічі більше навантаження. Образно говорячи: «однією рукою на телефоні я робила пари по праву, а іншою по обліку». І це я вам скажу шалений ритм, від якого я дуже втомилася. Найголовніша порада, не треба відкладати завдання «на потім», краще все робити вчасно. Але крім втоми, зроблені висновки щодо дистанційної форми навчання:

- дистанційне навчання – це реальна форма для отримання знань;
- є потреба у більшій кількості пар по zoom, skype, з викладачами, для уточнень, пояснень – активного діалогу;
- під час дистанційного навчання є час для самоосвіти;
- є час для занять творчістю, хобі, тощо... – вільний розподіл часу.

Після спілкування з колегами студентами, можу зробити висновок – більшість з нас, ще не готова до системної дистанційної роботи, ми ностальгуємо за традиційною аудиторною роботою.

Особисто для себе. виділяю наступні позитивні і негативні моменти дистанційного навчання.

До позитивних варто віднести:

- можливість здобувати освіту без відриву від трудової діяльності.
- не має необхідності їздити до навчального закладу – економія часу і грошей;
- позитивним дистанційне навчання є для людей з обмеженими можливостями, які не зможуть навчатися в не обладнаних аудиторіях;
- для самоосвіти, сприяє значна кількість освітніх платформ, як незалежних, так і при ВНЗ;
- можливість вибрати час і місце роботи з навчальним матеріалом;
- особистісне зростання: підвищення рівня відповідальності за власні рішення, за результат навчання; свідоме ставлення до навчання, раціональний розподіл часу і сил.

Негативні моменти дистанційного навчання:

- нестача приватних консультацій викладача;
- недостатня соціалізація;
- не будь-яку освіту можна освоїти дистанційно, наприклад – лікар.
- не кожен здатен мотивувати себе до самостійної системної роботи, а

це впливає на якість навчання

- відсутня можливість порівняти свої результати з іншими, відсутній «живий» обмін досвідом;
- нестача аудиторного діалогу з викладачем: викладач допомагає засвоєнню матеріалу, застосовуючи різні форми і методи – застосовуючи індивідуальний підхід.

Ці недоліки теж можна компенсувати, було б бажання, традиційну форму навчання ніхто не відміняв, а в умовах карантину пристосовуємось до дистанційної форми роботи – до «дистанційного навчання», а не до «дистанційної освіти», тому що це всього лише інший спосіб формування знань і умінь студента а зміст освіти при цьому залишається незмінним – пам'ятаємо це.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-VII від 01.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 16.05.2020).
2. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки від 21.01.2004 р. № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0464-04> (дата звернення: 16.05.2020).
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки від 25.04.2013 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 16.05.2020).

Рубан Ольга В'ячеславівна

*викладач вищої категорії, викладач-методист, кандидат філософських наук,
Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного
університету, rubanrov@ukr.net*

Березовська Валерія Олександрівна

*студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський національний аграрний
університет, valeriya.berezovska@gmail.com*

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА – НОВІ ВИКЛИКИ У ЗВ'ЯЗКУ З ПАНДЕМІЄЮ COVID-19: УКРАЇНА – ПОЛЬЩА, ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Надзвичайна ситуація, викликана епідемією Covid-19, змусила всі навчальні заклади світу застосувати нестандартні методи навчання студентів.

Дистанційне навчання, без прямого контакту між учнем та викладачем, не є вигадкою XX чи XXI століття. Якщо звернутися до сучасних технологій та і-нет ресурсів. то можемо говорити. що перші зародки дистанційного навчання з'явилися в 1728 році в США. Тоді була оголошена можливість отримати освіту через заочні курси. Завдання курсу полягало в тому, щоб надсилати певні навчальні матеріали поштою. 1945 рік став початком «освітнього телебачення». У 1965 році в університеті Іллінойсу була створена перша комп'ютеризована система. Система PLATO. Відтоді почали говорити про можливості навчання за допомогою комп'ютерних систем. Протягом наступних років подальші університетські центри у США та Великобританії

розширюють свою навчальну пропозицію за допомогою онлайн-курсів. Розвиток цифрових телекомунікаційних, супутникових та мультимедійних технологій став поштовхом для подальшого розвитку дистанційного навчання. Дистанційне навчання – сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) від тих, хто навчає (викладачів, визначних постатей у певних галузях науки, політиків), до тих, хто навчається (студентів чи слухачів) [3].

Основними принципами дистанційного навчання є інтерактивна взаємодія у процесі роботи, надання студентам можливості самостійного освоєння досліджуваного матеріалу, а також консультаційний супровід у процесі дослідницької діяльності. Дає змогу навчатися на відстані, за допомогою диспутів експертів із кількох країн, за відсутності викладача. Основну роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні інформаційні технології [1].

Донедавна онлайн-навчання в основному використовувалося як спосіб підвищення професійної кваліфікації за допомогою різних онлайн-курсів. Курси доступні практично в усіх галузях - від шиття до програмування до курсів підготовки до іспитів.

Сьогодні ж можна вирізнити 3 форми е-навчання [2]:

- синхронне навчання – коли викладач і студент знаходяться в Інтернет-просторі одночасно, наприклад, під час онлайн-уроків на будь-якій платформі

- асинхронна навчання – коли викладач і студент не знаходяться в Інтернет-просторі одночасно, а учень у власному темпі і в будь-який час виконує завдання, призначені вчителем, наприклад виконує вправи на Quizlet або дивиться лекції TED

- змішане навчання – коли асинхронний матеріал перемежується з заняттями в синхронному режимі

Минає другий місяць мого дистанційного навчання відразу у двох університетах. Саме час для перших резюме та висновків.

Перші два-три тижні були емоційними американськими гірками. Вранці я сідала за свій ноутбук і вмовляла себе, що це буде добре. А ввечері закривала його зі сльозами і думала, що через це дистанційне навчання мені доведеться покинути хоча б один університет. Повідомлення викладачів, від старості групи та, приходили на електронну пошту та через Facebook від світанку до сутінків.

Оскільки я вже мала досвід навчання в Україні, то відразу зрозуміла, ЗВО України (зокрема ті, в яких навчалася і навчаюся я) підготовлені до дистанційного навчання краще. Платформа дистанційного навчання Moodle, яку використовують заклади освіти, має всі необхідні лекції для теоретичної підготовки, завдання необхідні для перевірки знань, а також вона є простою у використанні. Навчання за допомогою мережі Інтернет дає майже необмежені (порівняно з попередніми методами) можливості спілкування. Та незважаючи на широке використання мобільних технологій, e-learning не набув значного поширення в Польщі. Країна підходила до нього обережно, тримаючи

дистанцію, скоріше як до якоїсь моди.

Ніколи раніше початкові заклади Польщі не стикалися з таким величезним організаційним завданням, їм не довелося готуватися до зміни методів навчання за такий короткий час. З того моменту, як з'явилася інформація про тимчасове припинення занять у медіа, гостро почали обговорювати, що таке дистанційна освіта. Чи є спілкування електронною поштою «викладач-студенти» формою дистанційної освіти? Чи потрібно зв'язуватися зі студентом у формі відеоконференцій? Які інструменти слід використовувати?

На мою думку, ці питання було поставлено помилково. Не слід запитувати, що таке дистанційна освіта, слід запитати яка форма навчання (не лише дистанційна) є найбільш ефективною та можливою для організації за такий короткий час. Відповідь – така, яка адаптована до цілей, які ми хочемо досягти, та інструментів, які ми маємо, а також можливостей студентів, з якими працюємо.

Насправді на дистанційну освіту значний вплив має те, які методи навчання застосовуються в дидактичних заняттях

Наприклад в Україні, моє навчання виглядає так: вчитель/викладач – це експерт. Він передає знання студентам і контролює темп виконання матеріалу. Більшість спілкування є одностороннім, хоча студенти мають можливість задавати питання – це нагадує традиційну (лекційну) модель навчання. Студенти мало впливають на процес навчання, вони пасивні в набутті знань. Основними джерелами знань тут зазвичай є лекції та підручник. У той же час ця модель вимагає від студента менше навичок.

Як виглядає ця модель в дистанційному навчанні? Викладач зустрічається зі студентами на платформі Google Meet або Zoom і проводить лекцію, тоді як студенти роблять нотатки, або за асинхронною моделлю - надсилають учням відео (записане ними самостійно або знайдене в Інтернеті), яке пояснює проблему, про яку йде мова.

Система освіти в Польщі заснована на припущенні, що учень (а отже, і студент) повинен мати контроль над навчальним процесом і що навчання є більш ефективним, коли студенти відкривають знання самостійно, а не пасивно отримують з навколишнього середовища. Викладач відіграє роль модератора навчального процесу, використовує багато різних інструментів і методів, але також дозволяє студенту ставити запитання, слідкувати за цими питаннями та самостійно розкривати значення, а значить, активно ставитись до процесу навчання. Однак цей метод вимагає від студента бути більш самостійним, навчитися вчитися та володіти вміннями та знаннями, на яких можна базувати свій пошук. Наприклад, я навчаюся на факультеті Економічних наук та управління за практичним напрямком «Інвестиції та інновації в підприємстві». Наше навчання засноване на проектній формі. Ми маємо досить багато цікавих дисциплін, таких як: Методи творчого розв'язання проблем (будуємо вежі з маршмелу та вермешелі, вивчаємо різні підходи діагностики проблем та різні методи їх вирішення, обов'язково розробляємо проекти, дуже часто працюємо в групах), Психологія в

управлінні (вчимося впливати на бізнес-партнерів та уникати маніпуляцій зі сторони, вивчаємо культурні відмінності та читаємо Фрейда...), Інноваційність, «Проблеми бізнесу» на практиці та багато інших, які вдосконалюють наші soft skills. Окрім цього, звісно ж вивчаємо економічні дисципліни, оподаткування, бухгалтерський облік тощо.

Як виглядає ця модель в практиці дистанційного навчання? Викладач задає запитання і проектує завдання так, аби студенти самостійно знаходили відповіді на ці запитання, тим часом підтримує студентів у вирішенні завдань, дає відгуки про процес і розвиток. Завдання, які він розробляє, ґрунтуються на принципах складної оцінки, вони є творчим викликом для студентів і дозволяють їм на практиці застосовувати раніше набуті навички.

Як висновок зазначимо переваги та вади дистанційного навчання з власного досвіду.

Найважливішими перевагами дистанційного навчання є:

- величезна економія часу - ми не витрачаємо його на поїздки до місць, де проводяться стаціонарні навчальні заняття. Ми також можемо планувати процес навчання таким чином, щоб він узгоджувався з іншими обов'язками та повсякденною діяльністю.
- дистанційне навчання також дозволяє зменшити фінансові витрати на освіту - ми не несемо витрат на проїзд або будь-яке житло за місцем призначення. Особисто для мене – це економія значних коштів, адже мої університети знаходяться в різних країнах.
- сьогодні ми маємо справу з індивідуалізацією навчального процесу, а відтак і більшою ефективністю навчання. Навчання в системі електронної освіти адаптується до індивідуального темпу людей. Учасник програми мотивувати себе та заохочувати наполегливу працю та самовдосконалення знань.
- і найголовніше – можливість обмежити поширення коронавірусу Covid-19 шляхом утримання дітей, молоді та дорослих (вчителів) вдома, зберігаючи процес навчання. На даний момент це найвищий пріоритет у боротьбі з вірусом.

Вади дистанційного навчання:

- обмеження контактів між людьми. Прямі контакти дуже важливі, і жодна непряма форма не може замінити особистий контакт. Для деяких студентів дистанційне навчання може бути пов'язане з почуттям самотності;
- витрати, пов'язані з впровадженням системи дистанційного навчання, є значними – вони пов'язані з необхідністю придбання конкретного обладнання, програмного забезпечення та навчання людей для проведення тренінгів. Також вартість розробки конкретного курсу вище, ніж у традиційному методі – адже крім основного змісту також добре підготувати правильну графіку, відповідно використовувати ІТ-інструменти)
- технічне питання, незважаючи на свою готовність, деякі студенти не можуть навчатися дистанційно, наприклад, через занадто повільний зв'язок або перерву в постачанні Інтернету

В цілому, вважаємо, що освіта піде вперед у розробці нових методів навчання, сучасна ситуація сприятиме цьому. Ми констатуємо, що електронне навчання та дистанційне навчання значно розвинулися і сподіваємося, що в майбутньому суб'єкти освіти більш активно та продуктивно використовуватимуть ці надбання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. E-Learning - zalety i wady e-edukacji URL: <https://www.heuristic.pl/blog/e-learning/E-Learning-zalety-i-wady-e-edukacji;160.html> (дата звернення: 16.05.2020)
2. Edukacja zdalna (w dobie kryzysu) – podejście racjonalne URL: <https://www.szkolazklasa.org.pl/edukacja-zdalna-w-dobie-kryzysu-podejscie-racjonalne/> (дата звернення: 16.05.2020).
3. Rusza nauczanie na odległość. Jak w praktyce ma to wyglądać? URL: https://300gospodarka-pl.cdn.ampproject.org/v/s/300gospodarka.pl/news/rusza-nauczanie-na-odleglosc-jak-w-praktyce-ma-to-wygladac/amp?usqp=mq331AQFKAGwASA%3D&_js_v=0.1#aoh=15896557629076 (дата звернення: 16.05.2020).

СЕКЦІЯ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Шестерніна Наталія Петрівна

заступник директора Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, sh.natalia22@ukr.net

Шестернін Артем

студент III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Європейські та міжнародні орієнтири нашої держави, обумовлюють її стратегічний курс розбудови економіки та правової системи соціальної спрямованості. Стрімкий прогрес інтеграції України у європейську та міжнародну спільноту, взяття за основу соціальних та гуманітарних стандартів, в рамках виконання міжнародних зобов'язань, обумовлює чітку потребу посилення заходів соціального захисту та соціального забезпечення осіб з інвалідністю, як особливої категорії вразливих верств населення. Високорозвинені держави переслідують за мету забезпечення повноцінної, активної участі осіб з інвалідністю у життєдіяльності суспільства, одним із засобів забезпечення якої є впровадження системи інклюзивної освіти.

Сьогодні українське суспільство та держава потребують становлення абсолютно нової філософії розробки державної соціальної політики з питань соціального забезпечення осіб з інвалідністю, проведення відповідних реформ в існуючій системі соціального забезпечення та захисту осіб з інвалідністю, в яких було б закладено перехід від системи матеріального забезпечення

вказаної категорії осіб до нових форм соціального забезпечення взаємодії осіб з інвалідністю та суспільства, їх реабілітації та інтеграції у суспільство, в тому числі за рахунок забезпечення доступу таких осіб до освіти.

Приєднання України до міжнародних документів з проблем інвалідів (Конвенція про права інвалідів, План дій ради Європи щодо сприяння правам і повній участі людей з обмеженими можливостями в суспільстві на 2006-2015 роки тощо) зобов'язує державу гармонізувати норми вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами, поступово створювати систему їх практичної реалізації. Крім того, для виконання Національного плану дій ухваленого 30 березня 2011 р. № 245-р прийнято Концепцію Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» на період до 2020 року» [3].

Дослідження проблем впровадження інклюзивної освіти пояснюється стійкою динамікою підвищення інвалідності серед дітей. Тільки 20 % народжених дітей умовно вважаються здоровими, інші — або страждають порушеннями психофізичного розвитку, або займають проміжне становище між здоров'ям та хворобою. За даними статистичного обліку ЮНЕСКО та ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я), у світі на одну тисячу людей — троє сліпих, 5 % населення має проблеми зі слухом, із 800 новонароджених — один із синдромом Дауна (окрім Африки). На сьогоднішній день в Україні інвалідність мають понад 2,5 млн людей, з них — приблизно 168,12 тис. дітей. 1,6% дітей у нашій країні є недостатньо дієспроможними [4].

Впровадження інклюзивної освіти по відношенню до осіб з особливими освітніми потребами, насамперед, осіб з інвалідністю, є об'єктивним викликом сьогодення та чинником:

- по-перше, гуманізації суспільства;
- по-друге, інтеграції осіб (дітей) з особливими потребами та здорових однолітків у єдиний, освітній соціо-гуманітарний простір;
- по-третє, забезпечення якості та доступності навчального процесу;
- по-четверте, забезпечення індивідуального підходу до кожної особи з особливими освітніми потребами;
- по-п'яте, застосування педагогічних, корекційних, освітніх, медико-реабілітаційних та інших методик щодо попередження, запобігання, протидії інвалідизації.

Гевко І. у своєму дослідженні доходить висновків, що при розв'язанні специфічних завдань у навчальному закладі необхідно враховувати кілька тісно взаємопов'язаних факторів: перегляд змісту і методів вищої освіти для підготовки педагогів до роботи в інклюзивних закладах, що враховують своєрідність реалізації освітньої парадигми, орієнтованої на пізнання і врахування індивідуальних потреб особливих учнів залежно від віку, характеру, ступеня порушення, якостей особистості; необхідність підтримки високого рівня викладання, що зумовлює пошуки «власного стилю» викладання, який повинен характеризуватися високим професіоналізмом та індивідуальним підходом до кожного студента, використання інтерактивних

форм навчання, що дають змогу вже з самого початку навчання долучити студентів до практичної діяльності в рамках інклюзивної освіти; налагодження тісної взаємодії викладачів ЗВО з інклюзивними освітніми закладами для уточнення змісту навчальної і виробничої практик та проведення наукових досліджень [1].

Основними тенденціями удосконалення нормативно-правового забезпечення права на інклюзивну освіту в умовах сьогодення є наступні: 1) розробка та затвердження Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на період до 2040р., на основі міжнародних стандартів, досягнень провідних шкіл соціального права, експертів тощо; 2) активне впровадження інклюзивного освітнього простору на основі належного кадрового, організаційного, методичного, корекційно-розвиткового, реабілітаційного забезпечення тощо; 3) удосконалення механізмів реалізації, гарантування, правової охорони права на інклюзивну освіту у системі усіх її ланок; 4) розробка проекту закону про інклюзивну освіту, виходячи із змісту відповідної Національної стратегії, досягнень провідних шкіл соціального права, експертів тощо; 5) громадські обговорення, експертизи та ухвалення Верховною Радою України закону про інклюзивну освіту; 6) формування механізмів державного та громадського супроводу інклюзивної освіти; 7) запровадження постійного моніторингу стану реалізації права на інклюзивну освіту у державі [2].

Головним чином впровадження в Україні інклюзивної освіти має бути спрямоване на забезпечення рівних прав та можливостей для осіб з інвалідністю, їх інтеграції в суспільство. Забезпечення розвитку та ефективного впровадження інклюзивної освіти вирішить сукупність проблемних аспектів та надасть ряд можливостей для осіб з інвалідністю:

- по-перше, соціальне забезпечення осіб з інвалідністю – це індивідуальна допомога особі, що цього потребує, для забезпечення її спроможності жити відповідно своїм здібностям і потенціалу;
- по-друге, забезпечення можливості звільнення від захворювання та інвалідності, з можливістю відриватися від залежності та цілковитої прив'язки до медичної допомоги, але у разі такої потреби мати безперешкодний доступ до медичної допомоги чи догляду;
- по-третє, забезпечення можливості безперешкодного доступу до права користуватись всією сукупністю своїх громадянських прав і мати доступ у всі установи, організації і до всіх видів суспільних послуг, в тому числі й освітніх, оскільки, інвалідність – це не тільки ушкодження здоров'я, а вона визначається умовами проживання людини і, перш за все, неможливістю скористатися тим, що доступно іншим членам суспільства;
- по-четверте, мати максимально можливу економічну самостійність, що включає в себе наприклад, кваліфіковану роботу і відповідний особистий догляд;
- мати мінімальні засоби до життя, якщо необхідно, то шляхом соціальних виплат;
- мати можливість максимальної мобільності, тобто можливість

доступу в будинки та транспортні засоби;

- мати значну можливість вибору і незалежність, у тому числі незалежність від своїх власних сімей, якщо інвалід того забажає;
- бути активним членом суспільства, відігравати повну роль в суспільстві і приймати участь в економічній, соціальній та культурній діяльності, в проведенні дозвілля та відпочинку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гевко І. Інклюзивна освіта в Україні: сучасний стан та проблеми розвитку. Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. № 1. 2019. С. 52-58.
2. Костюк В. Л., Макодзей Л. І., Мельник В. П. Нормативно-правове забезпечення права на інклюзивну освіту: теоретико-правовий аспект. Часопис національного університету «Острозька академія». Серія «Право. 2019. № 2. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n2/19kvltpra.pdf>.
3. Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 р. № 706. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-2012-%D0%BF>.
4. Федан Я. І. Реалізація права на освіту інвалідів в умовах інклюзивної школи. Інвестиції: практика та досвід. № 1. 2012. С. 108-109.

СЕКЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Бутенко Лариса Григорівна

голова циклової комісії правових та гуманітарних дисциплін, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, larisabutenko2507@ukr.net

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Новітній етап розвитку інформаційного суспільства вимагає зміни підходів до професійного розвитку педагога. Наше суспільство потребує нового педагога – носія сучасності, організатора процесу формування загальних та фахових компетентностей особистості, необхідних їй для самоствердження, самоактуалізації та реалізації особистісного потенціалу у суспільстві.

Тому вже «на початку ХХІ ст. світова спільнота зрозуміла, що вчительство – це не тільки “змінна величина”, яка необхідна для успішного реформування освітніх систем, але й “найбільш визначний носій змін” у реалізації реформ. Ця подвійна роль вчителів у освітніх реформах – бути суб’єктом і об’єктом реформацій – робить професійний розвиток вчителів

зоною виклику»[4]. Здобувачам освіти потрібен фахівець, який глибоко усвідомлює своє місце в нових процесах, ґрунтовно володіє теоретичними знаннями, професійними вміннями і навичками, готовий до діяльності у складних умовах конкуренції, здатний до самонавчання, самовдосконалення, самопрезентації та роботи на умовах партнерства з учнями, студентами, батьками.

Новим викликом для системи освіти стала епідемія коронавірусу, що переросла в пандемію. Тривалий карантин у світі зумовив проходження навчального процесу у всіх закладах освіти у дистанційному режимі. Більшість педагогів, здобувачів освіти, батьків потрапили у складну, нестандартну ситуацію.

У вигашному становищі опинилися викладачі та студенти Сумського фахового коледжу СНАУ. Практичний досвід інноваційного підходу до навчально-методичної роботи на основі модульного об'єктно-орієнтованого віртуального середовища Moodle навчальний заклад має з 2012 року. Платформа Moodle надала чудову можливість створення інформаційно-освітнього середовища з набором електронних навчально-методичних курсів. Проте викладачі коледжу не тільки надають якісні освітні послуги, а й роблять все, щоб не стояти на місці, професійно зростати, розвиватися. Інформаційно-освічений педагог здатний знайти необхідну інформацію з різних джерел, приймати нешаблонні рішення, розв'язувати творчі завдання, що призводить до розвитку нових знань та вмінь.

Таким чином, відбувається процес навчання на основі приведення в дію інформаційної компетентності. Бо інформаційна компетентність – це уміння творчо мислити і передбачати наявність аналітичних, прогностичних умінь в засвоєнні та застосування інформації в педагогічній діяльності. Важко не погодитися з думкою дослідників, що професійний розвиток є продуктом і результатом діяльності самої людини [3].

Участь у семінарах професійного зростання, семінарах-нарадах, семінарах-практикумах, тренінгах, вебінарах, конкурсах фахової майстерності, стажування, підвищення кваліфікації – все це забезпечує безперервний професійний розвиток викладачів коледжу, як «безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності» [2; ст. 18, п.10]. Фаховому зростанню, самореалізації, розвитку інформаційно- комунікаційної компетентності педагога на сучасному етапі також активно сприяють навчальні освітні платформи, онлайн-курси. Зазвичай, вони комбінують відеолекції, методичні розробки, інтерактивні завдання і форуми для обговорення навчальних матеріалів. Запровадження такого формату є унаочненням концепції навчання протягом усього життя.

Зокрема, український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus» (<https://prometheus.org.ua>) містить відеолекції кращих викладачів провідних університетів України та світу українською мовою,

форум для обговорення, тести для перевірки та сертифікати за всі виконані завдання. Також Prometheus визнаний суб'єктом надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників. З цією метою Prometheus пропонує цілу добірку курсів: «Підвищення кваліфікації педагогічних працівників: нові вимоги і можливості», «Наука про навчання: Що має знати кожен вчитель?», «Впровадження інновацій в школах», «Наука повсякденного мислення», «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти», «Медіаграмотність для освітян», «Освітні інструменти критичного мислення», «Критичне мислення для освітян» та інші.

Студія онлайн-освіти EdEra (<https://www.ed-era.com>) для удосконалення професійних та особистісних якостей педагога пропонує низку курсів, підручників та спецпроектів з матеріалами про освітні тенденції, корисні прийоми та техніки навчання. Крім того, багато онлайн-курсів доцільно використовувати і в освітній діяльності молоді. Prometheus, EdEra, як і iLearn (<https://ilearn.org.ua>), містять «ЗНО платформи», які активно використовують студенти коледжу під керівництвом викладачів для підготовки до державної підсумкової атестації.

Також помічниками у професійному зростанні викладачів стають освітні проекти «Всеосвіта» (<https://vseosvita.ua>), «На Урок» (<https://naurok.com.ua>), які містять: методичні матеріали, статті, онлайн-навчання, конкурси, всеукраїнські олімпіади. За проходження конкурсів учасники отримують свідоцтва, подяки і відзнаки. Освітні проекти запроваджує громадська спілка «Освіторія» (<https://osvitoria.media>), навчанням цифровій грамотності, створенням освітніх серіалів займається Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта» (<https://osvita.diia.gov.ua>). Добірку доступних онлайн статей, книг, навчальних матеріалів і веб-ресурсів з розвитку критичного мислення українських та закордонних колег пропонує освітня платформа «Критичне мислення» (<https://www.criticalthinking.expert>), цифрові матеріали до занять знайдете на платформі «Уміти» (<https://umity.in.ua>).

При вивченні правових і гуманітарних дисциплін викладачі циклової комісії використовують також ряд курсів платформи «Відкритий Університет Майдану (ВУМ)» (<https://vumonline.ua>). ВУМ є майданчиком для висловлення думок про майбутнє України, формування проактивного громадянського суспільства та розвитку громадянських компетенцій.

Величезну нішу серед світових постачальників відкритих онлайн-курсів займає «Coursera» (<https://ru.coursera.org>), яка у зв'язку з пандемією коронавірусу надає до 5000 дозволів (ліцензій) для студентів та викладачів університетів, що зазнали впливу пандемії та зачинені на карантин. Студенти та викладачі таких університетів можуть отримати безкоштовний доступ для навчання на дистанційних курсах «Coursera for Campus» [1]. Платформа Coursera for Campus може активно використовуватись як у навчальному процесі, так і для підвищення кваліфікації викладача.

Звісно, перелік платформ для онлайн-освіти можна продовжувати. Всі вони покликані надавати допомогу у розвитку та вдосконаленні професійної

майстерності, підвищенні якості підготовки та перепідготовки фахівців педагогічної сфери. Така самоосвіта дозволяє фахівцеві найбільш ефективно та якісно здійснювати професійну діяльність, а також сприяє його саморозвитку. Кінцевим результатом навчання є сформованість педагогічних компетентностей, перенесення акцентів з рівня знань суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безкоштовні курси від Coursera: як приєднатися вишу. URL: <http://osvita.ua/vnz/72789/>
 2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
 3. Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи / С. Мірошник // Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4133
- Пуховська Л. Теоретичні засади професійного розвитку педагогів: рух до концептуальної карти / Л. Пуховська // Порівняльна професійна педагогіка: науковий журнал. 2011. № 1. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/6046/>

СЕКЦІЯ МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Поддубна Поліна Сергіївна

магістр, викладач, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, polina.poddubna@ukr.net

THE ROLE OF CRITICAL THINKING IN ENGLISH CLASSES

Modern society requires the education of independent, initiative, responsible citizens who can effectively interact in social, industrial and economic tasks, which needed the development of personal qualities and creative abilities, the ability to acquire new knowledge independently and solve problems, navigate through society. These priorities are the basis for reforming the modern secondary school, the main task of which is to prepare a competent person who is able to find the right solutions in specific educational, life, professional situations. [2]

Thus, the urgent task of a modern school is the implementation of a competency-based approach to learning, which involves the focus of the educational process on the formation and development of key personal competences. The integration process of Ukrainian education into the European educational space increases the importance of learning a foreign language not only as an academic discipline, but as a mean of mastering the skills and abilities of foreign language communication. Foreign language communicative competence is a level of formation of experience of interpersonal interaction necessary for a person to function successfully in society, taking into account one's own abilities and social status. [4]

Innovative views on foreign language teaching determine the main task of the teacher - to organize productive learning activities of the student to ensure the realization of his personal cognitive and creative potential, which allows to master

the strategies of educational activities and gain effective independent experience of learning and using English in different situations and conditions for self-realization and self-development. [3]

Education in Ukraine is an education for a person who is capable of self-education and self-development, is able to use acquired knowledge and skills for creative problem solving, think critically, process a variety of information, seeks to change for the better his life and the life of his country. [1]

Therefore, the formation of critical thinking skills in the process of learning is one of the priorities of Ukrainian education, which together with the professional and social competences provides competitiveness and mobility of educated person in the labor market and its willingness to live and work in conditions of continuous changes. [2]

Teaching students to think critically, teachers help them to look at any life situation from different angles and to ask questions: Why is it so? Who benefits from this situation? What else can you learn? What can be done? Critically thinking students do not complain about the problem, but try to solve it.

Thus, critical thinking is not just a thought process similar to logical, analytical, creative and other thought processes, but also a position, a spiritual fullness of personality. The principles and consciousness of the younger generation of Ukraine's citizens and the world community in general depend on the forms and methods of critical thinking development.

That is why the chosen topic is currently relevant.

Purpose: to reveal the essence and features of the critical thinking development, to determine its basic technologies in foreign language classes.

The tasks are to define the concept of critical thinking and to indicate the critical thinking formation technology in foreign language classes.

According to O. S. Nilitchenko **critical thinking** - (Greek κριτική τέχνη - "the art of analyzing, judgment") – is a scientific thinking, the main feature of which is to make carefully considered and independent decisions. It is most characterized by such properties as awareness and self-improvement. [2]

O. S. Nikitchenko admits that critical thinking is a process during which a person can characterize a phenomenon or object, express their attitude to it by polemics or argumentation of their own opinion, find a way out of any situation. It is a process of analysis, synthesis and substantiation of assessment of reliability (value) of information; the ability to perceive the situation globally, to find reasons and alternatives; the capability to generate or change their position based on facts and arguments, to apply the results to problems and to make informed decisions correctly - why to trust and what to do next. [2]

As L. M. Pavluk mentioned, critical thinking has the following characteristics:

1. independence - no one can think for a person, express his thoughts, beliefs, ideas and so on. Thinking becomes critical only if it is individual;
2. problem statement - critical thinking often begins with a problem statement, because its solution stimulates a person to think critically. The beginning of solving a problem gathers information about it, because it is virtually impossible to think "in an empty place";

3. decision making - the end of the process of critical thinking is a solution that will optimally solve the problem;
4. clear argumentation - a person who thinks critically must be aware that often the same problem can have several solutions, so he must support his decision with strong, convincing, own arguments that would prove that his solution is the best;
5. sociality - a person lives in society, so he must prove his position in communication. As a result of communication, dispute, discussion a person deepens his position or can change something in it. [3]

In recent years, the question of the use of new information technologies in colleges has become more frequent. These are not only new technical means, but also new forms and methods of teaching, a new approach to the learning process. The main purpose of learning a foreign language is the formation and development of communicative culture of students, learning the practical mastery of a foreign language.

The main purpose of learning a foreign language at college is the formation of communicative competence. All the rest goals are realized in the process of achieving this main aim. The communicative approach implies learning to communicate and forming the ability for intercultural interaction.

Modern pedagogical technologies such as collaborative learning, project methodology, use of new information technologies, Internet resources, modular learning help to implement a personality-oriented approach to learning, provide individualization and differentiation of learning based on children's abilities, their level of knowledge.

L. M. Pavluk noticed that critical thinking technology uses a modular lesson consisting of three stages. Each of them has its own goals and objectives, as well as a set of techniques aimed primarily at enhancing research, creative activities, and then to comprehend and summarize the acquired knowledge.

The first stage is a "**challenge**", during which students get previously acquired knowledge, interest in the topic is aroused, the goals of studying future educational material are determined.

The second stage - "**comprehension**" - semantic, during which the student's direct work with the piece of information takes place, and the work is conducted, meaningful. The reading process is always accompanied by the student's actions (marking, compiling tables, keeping a diary), which allow you to track your own understanding.

The third stage - "**reflection**" is a some kind of thoughts. At this stage, the student forms a personal attitude to the text and fixes it or with the help of his own text, his position in the discussion. It is here that there is an active rethinking of their own ideas, taking into account the obtained knowledge. [3]

Therefore, the strategy of critical thinking is perceived today as a perspective of self-realization of the individual in a democratic society. The purpose of technology is to form one's own point of view, confidently lead discussions and make informed decisions, independently acquire knowledge, learn to communicate openly, think logically and argue.

Thus, in the process of learning foreign languages, critical thinking strategies

promote students' awareness of language phenomena, development of their linguistic abilities, automation of speech and speech actions, creation of communication situations, formation of self-assessment and mutual evaluation skills.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лабенко О. Розвиток критичного мислення в середніх загальноосвітніх закладах// Рідна школа. – 2001. - №4.
2. Формування навичок критичного мислення на уроках іноземної мови: навчально-практичний посібник / О. С. Нікітченко, О. А. Тарасова. Харків : “Друкарня Мадрид”, 2017. - 104 с.
3. Павлюк Л. М. Формування навичок критичного мислення на уроках англійської мови: методичні рекомендації. – Ківерці: відділ освіти Ківерцівської райдержадміністрації, 2014.- 48 с.
4. Стіл Дж., Мерedit К., Темпл Ч. Методична система “Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів” (Підготовлено для проекту “Читання та письмо для розвитку критичного мислення”) / Посібники I-VIII. – Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення “Інтелект”, 1998.
5. Chaffee J. The thinker’s way. Steps to a Richer Life [Text] / J. Chaffee. – Boston–New York–Toronto–London: Little, Brown and Company, 1998. – P. 218.

Юрченко Яна Олегівна

*магістр, викладач правових дисциплін, Сумський фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету,*

yana.yurchenko2009@gmail.com

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах світової пандемії, проблемою сучасного студента став доступ до освіти в тому вигляді, в якому ми всі звикли. Через ряд обмежень, що були введені органами влади, молодь не має можливості відвідувати початкові заклади та змушена навчатися дистанційно.

Дистанційне навчання – це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп’ютерної техніки й комунікаційних мереж. У світі такий спосіб навчання використовується вже досить давно, а в Україні лише близько 20 років. Незважаючи на двадцятилітню історію розвитку дистанційної освіти в Україні, популярності вона набрала лише за останні п’ять років, а необхідністю стала тільки зараз.

Всі ми опинилися у новій для нас ситуації і змушені вчитися працювати дистанційно із застосуванням нових технологій, нових методів навчання та нових форм контролю. Саме на етапі контролю та на етапі оцінювання роботи студентів у віртуальному навчальному середовищі виникає багато складнощів. Навчання оналайн вимагає від викладача докладення більших зусиль при підготовці до занять ніж традиційні методи освіти.

Мабуть кожен викладач ставив собі питання про те, чи об'єктивно він оцінив роботу студента та чи ця є робота унікальною. Питання академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання є дуже актуальним. Як же викладачу правильно донести навчальний матеріал до студента, об'єктивно оцінити його засвоєння та дотриматися правил академічної доброчесності ?

Перше, на що нам потрібно звернути увагу, це об'єм матеріалу який надається студенту для опрацювання. Для самостійного вивчення краще виділити ключові питання курсу, допомогти студентам більш глибоко опрацювати вужче коло питань. Варто також звернути увагу на можливе скорочення обсягу матеріалу, що буде виноситися на іспит чи на залік.

По-друге, постійно співпрацюйте зі студентами та інформуйте їх про особливості вивчення вашого курсу та про особливості продовження навчального семестру. Варто вернути увагу на необхідність погодження зі студентами форми Вашої роботи при вивченні курсу. Якщо Ви будете знати те, в якій формі студентам зручніше працювати, то матимите можливість створити ту форму контролю, що буде цікавою для студентів і в подальшому зменшить прояви академічної недоброчесності.

Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є, передусім, її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання. Але все ж таки для того, щоб мати змогу об'єктивно оцінити знання студентів, необхідно обмежувати їх в часі виконання того чи іншого виду робіт, потрібно розробити механізм вашої взаємодії зі студентами та чітко дотримуватися його, щоб не лише викладач міг контролювати процес навчання, а й студенти чітко розуміли, що вони винні виконати та яким чином це буде оцінено.

Крім того, варто акцентувати увагу студентів на тому, що вимоги академічної доброчесності нікуди не зникають через запровадження дистанційних методів навчання. Дотримання цінностей доброчесності (повага, довіра, справедливість, відповідальність, чесність, мужність) — особливо важливе в часи складних подій і викликів. Студенти навчаються по-різному в звичайних умовах. Вони так само по-різному навчатимуться за допомогою дистанційних інструментів і методів. Головне для викладача зараз — підтримати студентів.

Під час дистанційного навчання формат лекцій також змінюється. Проведення звичайних лекцій в аудиторія є неможливим, тому є доцільним проведення відеолекцій, які також можуть мати різні форми.

Найоптимальнішим варіантом є проведення синхронних за часом лекцій зі студентами через такі програми для відеоконференцій як Skype, Zoom чи Meet. Відеоконференції дають змогу викладачу не тільки донести необхідний матеріал до студента, а й дати відповіді на питання в режимі онлайн.

Другою формою провдення відеолекцій є попередній запис своєї лекції, яку потім можна буде завантажити до віртуального навчального середовища Moodle чи на сервіс YouTube.

Варто зазначити, що якщо Ви не впевнені у своїх силах чи не маєте необхідного обладнання, то варто утриматися від проведення відеолекцій та замінити їх на текстові навчальні матеріали. Також можна запропонувати

студентам прослухати лекції, що близькі до вашого курсу і вже є у вільному доступі в мережі інтернет. Але такі лекції необхідно відразу перевірити самостійно, щоб весь матеріал який ви надаєте студентам під час навчання був актуальним.

Важливо звернути особливу увагу на формат проведення практичних занять. Виконання різноманітних письмових робіт — традиційний метод навчання, який дуже добре працює в дистанційній освіті. Приділіть більше уваги наданню розгорнутих коментарів до кожної роботи. Студентам важливо не лише отримати оцінку за свою роботу, а й розуміти критерії її оцінювання та мати можливість проаналізувати свої помилки. Можна розмістити роботи студентів у спільному доступі (наприклад, у гугл-документах) і дайте студентам завдання прокоментувати роботи одне одного.

Також можливе виконання короткої тестової чи письмової роботи, що може мати чи не мати форми підсумкового контролю. Яскравим прикладом є модуль-урок, що є однією із форм підсумкового контролю в системі Moodle та дає можливість опрацювати текстовий матеріал та відразу виконати завдання до нього. Його особливістю є те, що студент може відповідати на питання до того часу, доки не надасть правильну відповідь. Це дає змогу впевнитися в тому, що студент опрацював матеріали лекції і може отримати бал за своєчасне опрацювання матеріалу.

Зробіть онлайн-дискусії центром, навколо якого зосереджується вивчення Вашого курсу. Технічно нескладно організувати таку дискусію у закритій групі у соціальній мережі. Один із методів проведення такої дискусії можна втілити у студентських міні-групах. Студенти в такому завданні повинні : а) відповідати на ваші питання; б) коментувати відповіді одне одного; в) доповнювати порушену тему власними новими питаннями; г) за підсумками дискусії підготувати повноцінний допис, який «синтезує» проведений аналіз проблеми, та опублікувати його у форматі допису (статті) на сайті навчального закладу чи на офіційній сторінці в соціальній мережі.

В умовах дистанційної освіти дуже важко проконтролювати факти списування, тому проведення контрольної роботи або іспиту в присутності викладача втілити важко, а в окремих випадках навіть неможливо.

Не варто давати студентам питання, відповіді на які можна легко знайти в інтернет мережі, а необхідно звернути увагу на питання, що потребують детального аналізу або порівняльної характеристики. Відповідаючи на такі питання, студент буде змушений більш детально опрацювати матеріал та ознайомитися з різним джерелами інформації.

Варто звернути увагу на можливість виконання студентами тестових робіт. Для проведення тестування зазвичай використовується спеціальна програма, яку викладач може самостійно налаштувати. Якщо Ви використовуєте тестування як форму контролю, то необхідно обмежити студентів в часі тестування та дати кілька спроб на проходження тесту, тоді студент буде бачити свою підсумкову оцінку та тести на які відповів не правильно, але не матиме змоги побачити правильну відповідь на питання.

У дистанційному екзамені немає сенсу давати питання на відтворення

інформації — Ви одержите відповіді, скопійовані з інтернет мережі. Натомість пропонуйте студентам творчі питання, можливо, із правом вибору двох питань з чотирьох запропонованих. Можна також запропонувати студентам сформулювати зі своїх робіт, що виконані в рамках Вашого курсу, власне електронне портфоліо, що в подальшому може вплинути на отримання додаткових балів при виставленні підсумкової оцінки.

Для дотримання правил академічної доброчесності, варто також звернути увагу на завдання, які не слід давати студентам під час дистанційного навчання.

На першому місці є написання реферату. Коли Ви даєте студенту завдання написати реферат, то будьте готові до того, що це буде просто скопійований з інтернету матеріал, а не самостійна науково-пошукова робота. Не варто давати студентам завдання, що не можуть передбачати змістовний зворотній зв'язок та не можна обмежувати студентів у засобах спілкування з викладачем. Ви можете працювати зі студентом через спеціальні навчальні платформи, електронну пошту та будь-які інші засоби зв'язку.

Працюючи зі студентами дистанційно, ми маємо право самостійно обирати форми та методи роботи, але, все ж таки, єдиною вимогою до процесу навчання є його якісна складова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лист МОН від 27.03.2020 р. № 1/9-178 «Щодо завершення 2019/20 навчального року». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodozavershennya-201920-navchalnogo-roku>

2. Як підтримати чесність дистанційного навчання? SAIUP: вебсайт. URL <https://zu.edu.ua/doc/academic-integrity/08-academic-integrity.pdf> (дата звернення 18.05.2020)

НАШІ АВТОРИ

1. **Березовська Валерія Олександрівна**, студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський національний аграрний університет, valeriya.berezovska@gmail.com
2. **Бізюк Анастасія Олександрівна**, студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, anastasiabizuk@gmail.com
3. **Бісік Світлана Гаврилівна**, викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, bisiksveta@gmail.com
4. **Бутенко Лариса Григорівна**, голова циклової комісії правових та гуманітарних дисциплін, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, larisabutenko2507@ukr.net
5. **Єфременко Оксана Анатоліївна**, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, efremenkooksanasnay@gmail.com
6. **Канівець Анна**, ФОП Канівець А.Є., shulyak.anna90@gmail.com
7. **Костян Світлана Василівна**, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, svetlanakostan1@gmail.com
8. **Левченко Вікторія Вікторівна**, викладач, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, viktoriyalev14@gmail.com
9. **Майорова Ірина Вікторівна**, викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, irinasulak3@gmail.com
10. **Марченко Анастасія Анатоліївна**, студентка IV курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, anastasiamar4enkosmile@gmail.com
11. **Нємцева Олена**, студентка III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, nemcevaolena@gmail.com
12. **Негрєєв Олексій Петрович**, студент II курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net
13. **Неженець Оксана Петрівна**, к.е.н, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, o.nezhenets@ukr.net
14. **Носаль Олена Миколаївна**, викладач, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, nosallena23@ukr.net
15. **Підлісний Ігор Сергійович**, інженер, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net
16. **Перхун Лариса Петрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач сектору дистанційного навчання Національної академії статистики, обліку та аудиту, м. Київ, lperkhun@gmail.com
17. **Поддубна Поліна Сергіївна**, магістр, викладач іноземної мови,

polina.poddubna@ukr.net

18. **Роговенко Ольга Василівна**, завідувача правовим відділенням, викладач вищої категорії, викладач правових дисциплін, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, olgarogovenko1@gmail.com
19. **Рубан Ольга В'ячеславівна**, кандидат філософських наук, викладач вищої категорії, викладач-методист, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, rubanrov@ukr.net
20. **Скопова Олена Сергіївна**, викладач-методист, викладач вищої категорії, Сумський фаховий Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, elenaskopova5@gmail.com
21. **Спіцина Галина Тихонівна**, вчитель вищої категорії, Стецьківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів, Сумської районної ради Сумської області, spitsinagalya@gmail.com
22. **Товмаченко Ніна Миколаївна**, к.т.н., с.н.с., заступник завідувача сектору дистанційного навчання Національної академії статистики, обліку та аудиту, м. Київ, avt9tnn@gmail.com
23. **Трипольська Яна Олександрівна**, викладач вищої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, tripol_jana_sumy@ukr.net
24. **Чирва Наталія Іванівна**, голова циклової комісії загальноосвітніх дисциплін, викладач другої категорії, Сумський фаховий коледж Сумського національного університету, natchir1981@gmail.com
25. **Чортенко Андрій Миколайович**, кандидат історичних наук, викладач вищої категорії, директор Сумського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету, chortenko@ukr.net
26. **Шестерніна Наталія Петрівна**, заступник директора Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, sh.natalia22@ukr.net
27. **Шестернін Артем**, студент III курсу спеціальності «Право», Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, koledgsnau@ukr.net
28. **Шумкова Вікторія Ігорівна**, кандидат економічних наук, викладач економічних дисциплін, Сумського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету, vik_shumkova@ukr.net
29. **Юрченко Яна Олегівна**, магістр, викладач правових дисциплін, Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, yana.yurchenko2009@gmail.com

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Трансформація сучасної освіти в умовах пандемічних загроз» / укл. О. А.
Єфременко – Суми: Сумський фаховий коледж СНАУ, 2020.

«Трансформація сучасної освіти в умовах пандемічних загроз»

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
28-30 травня 2020 року

В авторській редакції